

MIN BULGARSKE DAGBOG

Billetten er købt, og det første hotel er booket. Med andre ord datoer er sat for den tredje rejse til Balkan. Først Albanien, så Ungarn/Serbien og nu Bulgarien. Metoden er den samme. Jeg er borte, mens Hiromi og børnene er i Japan. Aflever dem i lufthavnen og hente dem der igen. Det skænker et lille pusterum i ensomhed, hvor jeg kan fare af sted mod nye eventyr. Eller rettere. Ud mod mig selv.

Det hele er lidt tilfældigt. Måske grunder det i mine manglende evner i planlægning eller også fordi tilfældighederne har vist sig at rumme en større mening end planerne. Det kan sagtens skyldes lidt af hvert.

Jeg glæder mig. Som en roman eller en film, så føles Bulgarien som det sidste afsnit i en triologi. Et Balkan-eventyr i tre afsnit. Sådan ser det ud nu, men det gjorde det ikke i begyndelsen. Sådan ser det ud nu, da jeg kan se et mønster. Først skrev jeg "Min albanske dagbog." Så skrev jeg "Min ungarske dagbog." Den tredje rejse af slagsen danner presedens. Forventning.

Bulgarien?

En af Frederiksbergs særlinge, en ældre dame, som går i den samme ruskindsvinterfrakke året rundt og lægger en overdreven og skødesløs makeup, spurgte mig, om ikke det var torsdag i dag? Jeg måtte tænke mig om et øjeblik for at være sikker, inden jeg svarede hende. Ligeså snart jeg havde svaret, forlod hun caféen og krydsede Godthåbsvej for at forsvinde mellem de brune bøgebuske i Aksel Møllers Have. Hun bar to, tunge Nettobæreposer, men de var fyldt med noget andet end indkøb. Lidt som jeg selv kunne finde på.

Jeg ser ofte damen på Den Blå Hund. Hun nyder altid sin medbragte mad og drikke og køber aldrig noget i caféen.

Jeg kan nyde dette møde, fordi jeg har tilladt mig selv en pause inden frokost. En pause som rummer livets essens. Ligesom min forestående rejse til Bulgarien er en beskeden bid af livets lagkage. Hvor er man dog beskeden i forhold til den Frederiksbergske særling, som holder pause på fuld tid. Lever sit liv i fulde drag. I ensomhed. En særling i lyset af et vanvittigt travlt samfund, hvor vi knap får rørt ved livet, før det er overstået.

Heldigvis ser jeg små fremskridt. I min nye 7-års periode stræber jeg efter at blive

mit "oprindelige selv." Det betyder naturligvis, at jeg forsøger at lytte til, hvad jeg selv har lyst til at lave, og så at efterleve mit ønske. Derfor er pauser som denne blevet mere hyppige, og jeg kan således udvide mit liv en anelse uden at skulle rejse bort for at få ro til det. Jeg lever altså mere i min hverdag, end jeg gjorde, inden jeg fyldte 49 år. Det ser jeg som et stort plus.

Så var datoen alligevel ikke sat. Flyselskabet har flyttet rejsen en dag frem, så jeg rejser til Sofia en dag senere og kommer tilbage en dag senere. Uden forklaring. Først forsøgte jeg at ændre det tilbage og at kontakte dem for at få en forklaring og en kompensation. Det viste sig dog så besværligt, at jeg lod det ligge et par dage. Efter at have sundet mig, besluttede jeg, at det var mere interessant at lade ændringen stå ved magt og se, hvad den ville betyde for oplevelsen i vente. Det lader sig stadig gøre at bringe og hente familien i Kastrup lufthavn, så på den måde kan jeg tillade mig at hvile i favnen på min spinkle skæbne. Det pirrer min nysgerrighed at skæbnen spiller mig et puds. Som om noget vigtigt lurder. Eller at noget uheldigt skal undgås. Hvis heldet er med mig. Eller betyder tidsforskydningen, at noget skal gå grueligt galt? At jeg fortjener en straf? Eller betyder det ingenting overhovedet? Spørgsmålene får lov at hænge, og nysgerrigheden skal blive min ledsager.

Der er igen gået lang tid, siden jeg sidst tillod mig en "pause." Næsten en måned. Vil det sige, at jeg tager 12 pauser om året, når man ser bort fra deciderede ferier? At jeg blot lever 12 tidspunkter i løbet af et år? Det er uhyggeligt at forestille sig. Og slet ikke usandsynligt.

Det nager mig at holde pause, mens børnene er i skole og Hiromi på arbejde, og mens de fleste mennesker har travlt med at lave alt muligt andet end at holde pause. End at leve livet. Skal jeg kalde det "dårlig samvittighed?" Jeg laver jo ikke dagens, gode gerning, når jeg bare hænger ud på biblioteket og skriver dagbog på en ganske almindelig torsdag. Sidste pause, for en måned siden, faldt også på en torsdag. Det er noget af en klemme. Enten at lide af dårlig samvittighed over ikke at tage tid til at leve eller over at spille tid på at leve, når man forventes at foretage sig noget fornuftigt!

Sjovt nok. Mens jeg sad og skrev, kom jeg til at tænke på Denis og hans snarlige rejse til Sofia, hvor han skal besøge sin lillesøster, Daria. Så jeg sendte ham denne SMS:

"Hvornår rejser du til Sofia? Jeg tænker på, at det alligevel er interessant, at din søster har fået arbejde der. Tror du, at jeg kan få lov at møde hende, når jeg skal derned i juli? KH Lars Christian"

To minutter efter fik jeg dette svar:

"Hej Lars, jeg er landet for 7 minutter siden! Tror nok godt det kan lade sig gøre at møde min søster!"

Så han var der allerede!

Kære Dagbog... for hvem
er det i grunden, jeg skriver
til? Det er nok, kun mig,
som læser teksten, så måske
skriver jeg til mig selv?
Alligevel virker skrivelset
som en henvendelse til
noget udenfor mig selv.
Måske er det ikke ordene
i sig selv, teksten, indholdet,
måske er det processen?
Som at punktere tioloplanen
At søge ly i en overgangs-
handling. At stikke række
hænder ud i mørket og
at befælte den formålsløse
virkelighed for at minde
mig selv om at jeg lever?

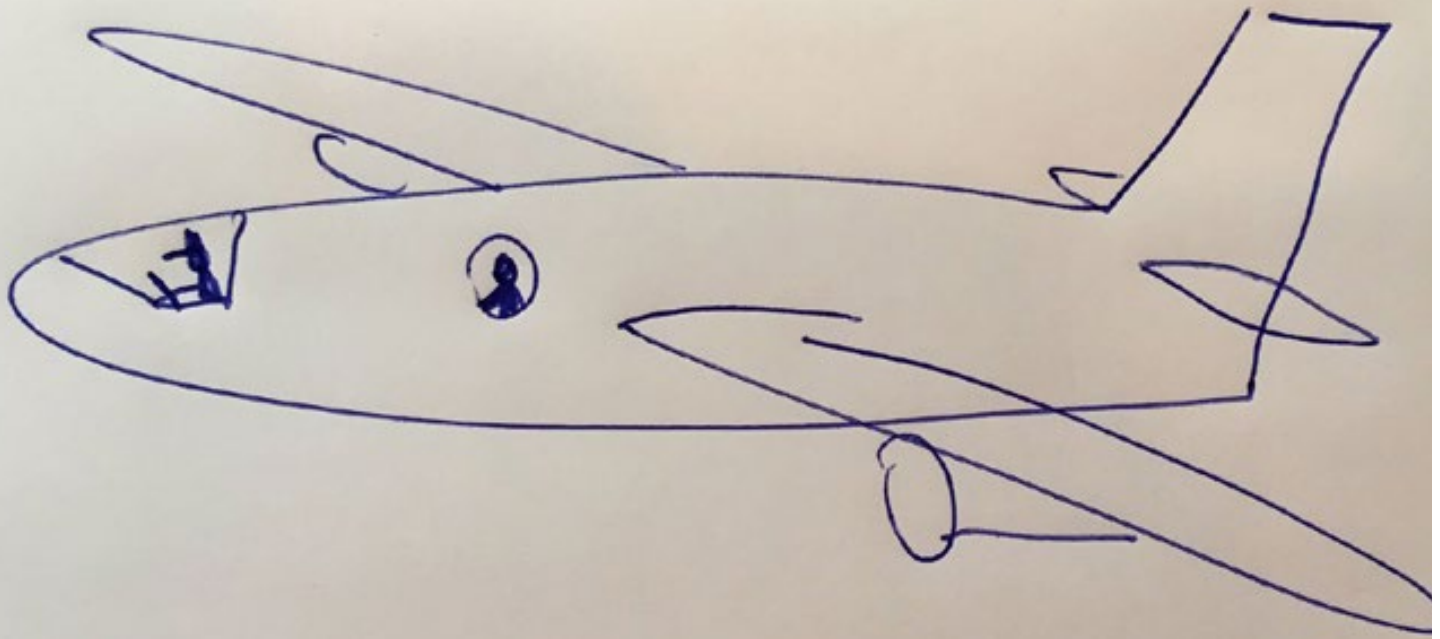
HÅNSKRIFT I DAGBOG

Jeg nyder at skrive med en kuglepen, som har sin egen historie. Som denne gule, standard pen uden navn, som jeg købte i et supermarked i Szeged/Ungarn. Teksten kan altid føres over i computeren, men at tegne den på papir med et elsket redskab er en særlig god oplevelse.

Stadig på vej mod mig selv. Øver mig dagligt og føler at jeg nærmer mig. Uhyre langsomt men hurtigt nok til at føle en forskel. Jeg er ved at vende mig til atter at hedde Lars Christian. Det tager lidt længere at sige og at skrive og denne smule ekstra tid giver anledning til at fundere over eksistensen. Navnet skal ikke længere overstås ligesom det korte "Lars" men må derimod insistere på at være den tid, det varer. Tiden bremses en anelse, og det er godt. Samtidig er folk, jeg kender også ved at vende sig til at tiltale mig som Lars Christian.

Det er med den sædvanlige blanding af spænding og bekymring, at jeg ser frem til Bulgarien. Også en følelse af lyst og nødvendighed. Det er farligt at rejse, men farligere at lade være. Intet er så skammeligt, som at dø uden at have levet.

Det begynder inden det begynder. Så snart tid og rum er defineret ved køb af flybilletten. Tur retur. Og tankerne rækker frem og fantasien skaber forestillinger, mens drømme forbereder sjælen. Og mens det står på. Mellem ankomst og hjemrejse. Mens man opholder sig i det fremmede land. Da begynder det igen. Indtrykkene vælter ind. Hurtigere end de kan behandles. Råt og brutalt med naturlig ynde. For alting virker nyt og uvant. Selvom chokfornemmelsen aftager efterhånden. Fordi man føler sig mindre fremmed over tid. Mere hjemme. Og andre oplevelseskanaler åbner sig med en dybere forståelse. En mere nuanceret fornemmelse. Men samtidig et mere begrænset synsfelt. For jo mere hjemmavant, des mindre mærkværdigt til at fange blikket. For det er allerede set og dermed mindre opsigtsvækkende.

Og det begynder igen, igen, når tid og rum er forsegleet i historien. Når jeg sidder hjemme i Danmark. Hjemme i stuen. Hjemmavant. Og reflektere. Prøver at huske. At samle indtrykkene. At indhente indtrykkene. At placere oplevelserne i de mest frugtbare områder af kroppen, sindet og tankerne. Der hvor de kan slå rod og vokse ud som nye lemmer i et gammelt legeme. For hvad er virkeligheden uden oplevelsen, og hvad er oplevelsen uden en krop? For sindet og tankerne eksisterer ikke uden kroppen, og det gør oplevelserne heller ej.

Så nu begynder fortællingen.
Dagbogens transformation til
historie. Til roman. Tilbage til
begyndelsen. En ny begyndelse.
Nu.

Juli måned, 2016

*KISHICHIRO, HIROMI OG SANSHIRO REJSER
TIL JAPAN. JEG SIGER FARVEL I KASTRUP
LUFTHAVN*

Jeg fulgte Hiromi og drengene til lufthavnen og vinkede farvel. Nu er de på vej til Japan, og dermed er min alene tid begyndt. Tre uger er det beskedne leverum, hvor jeg kan være, den som jeg er. Mig. Hverken mand, far eller borger. Bare mig selv. Nogle gange ønsker jeg mig langt bort. Så jeg kan leve et fuldt liv uden at gå for meget på kompromis. Men samtidig påskønner jeg alt det gode ved ægteskabet og faderskabet og borgerskabet. Valget er det samme som tidligere. Enten ensomheden eller kedsomheden. I disse år, hvor børnene vokser og jeg ældes, så er kedsomheden det mest oplagte valg. Den skaber illusionen om sikkerhed og stabilitet. Det giver ro i sjælen for børnene. Det er sikkert sundt.

Da jeg kom hjem, tjekkede jeg ind på mit fly, som afgang i morgen. Jeg printede boarding card ud samt billetter til bussen fra København til Malmö og lagde alle papirer i en plastikchartek. Nu mangler jeg blot at pakke.

Denis etablerede forbindelsen til sin lillesøster, Daria, som han antydede, da jeg sad og skrev på biblioteket. Hun arbejder som "Intern" for den danske ambassade i Sofia. Det lykkedes hende at arrangere et foredrag om artmoney til på torsdag. Fedt! På den måde er jeg ikke helt uden planer i Bulgarien. Men derudover er der ikke noget, jeg skal, så den næste tid står åben, blank og indbydende!

Bagefter trængte jeg til kaffe. Det forekommer mig stadig anstrengende at administrere mit liv og færden på nettet, så kaffetørsten var ganske reel. Jeg smuttede ned på den nye café, Godthåb & Kaffe, hvor den karismatiske Hannah formår at trylle kælderlokalet om til kaninhullet fra Alice in Wonderland. Alt kan ske hos Hannah. Og kaffen er god.

Der sad en enkelt gæst på Godthåb & Kaffe. Det var Kiomi. Hiromis japanske veninde. Jeg er aldrig rendt ind i hende før. Kun når hun besøger Hiromi derhjemme. Derfor var vi begge overraskede. Vi talte lidt om hendes skoleprojekt og dit og dat. Kiomi tror på ånder, men går på CBS. Det kan godt skabe lidt gnidninger i sindet, når man skal forholde sig til det spirituelle og kynisk forretningsteori samtidig.

Jeg begynder at bemærke løjerlige tilfældigheder. Begynder at lægge betydning i dem. Som at møde Kiomi netop som jeg har vinket farvel til Hiromi. At hun fortæller mig om sine betragtninger omkring ånder. Kan jeg mon bruge hændelsen som et pejlemærke eller en hentydning eller en direkte kilde til vigtig information for at afkode rejsens kommende forløb? Ikke fordi jeg selv er forfalden til at tro på ånder. Eller på tegn. Eller på noget som helst. Blot fordi rejsefeberen har gre-

bet min nysgerrighed og bragt mig i en årvågent tilstand. En vågen tilstand. På
udkig. På vagt. På eventyr.

*JEG SKULLE REJSE MED WIZZ AIR FRA
MALMÖ TIL SOFIA OG MÅTTE BEGYNDE
MED AT TAGE EN BUS FRA KØBENHAVN*

Ganske tanketom. Trak kun dagbogen frem for at se, om det kunne fremprovokere lidt hjerneaktivitet. Det gør åbenbart ingen forskel. Jeg ved ikke, hvad jeg skal tænke på nuværende. Jo mere jeg anstrenger mig, des mindre aktivitet i knoppen. Over sofabordet i ventesalen hænger nogle lamper, som er skruet sammen af hjortegevir. Selvom de er skabt af noget så vildt som gevir, så virker lamperne ganske tænkte og tamme. Pæne og kedelige. Noget man må køre ud til IKEA for at nedlægge. Det pæne og ordentlige er værd at sigte efter, men ikke værd at skyde. Det er ganske enkelt for kedeligt. Gab!

Egentlig er rejsen forløbet gnidningsfrit. So far. Og dog. En konstant uro synes at sløre mit sindssyn og gøre mig mærkelig apatisk. Jeg føler mig klemmt inde mellem "vær effektiv væggen" og "slap af væggen." Er det den uro, som har hjemme i baghovedet? Dér hvor den dårlige samvittighed bor. Selvpolitiet. Samfundets hemmelige hjerneagenter og professionelt implementerede urostiftere. En uro som jeg bringer med mig, hvor end jeg flygter til. Prinsen rejser ud i verden og trolden følger med.

På denne rejse har jeg valgt at pakke en mindre rygsæk end sidst. Et minimum af tøj og dimser. Ingen læsestof. Hvis der opstår behov for mere, kan det vel skaffes i

Bulgarien. Eller findes på gaden. Det føles friere at rejse lettere. Kun trolden vejer tungt i bagagen.

Jeg har lige nydt min første frokost i det fremmede land. Kold yoghurt- og agurk suppe samt en græsk salat i bulgarsk stil med grillede peberfrugter og en enkelt, sort oliven. Dertil en velsmagende Zagoraka øl på flaske, en kildevand og en kop espresso med brun sukker.

Det er en hyggelig familierestaurant i en gammel baggårdshave godt afskærmet fra trafiklarmen ude på gaden. Det virker som om personalet hviler i sig selv og slapper fuldkommen af. De sidder omkring et havebord og ryger og drikker kaffe. Bevæger sig kun langsomt, når det er nødvendigt. Alligevel forsømmer de ikke deres pligter og yder en fin service. Det får mig til at spekulere over, hvorfor personalet i danske restauranter løber så stærkt? Det bliver jo ikke bedre af den grund. Ved siden af mit bord pibler et springvand i en lille, kunstig brønd omgivet af grønne planter. De lokale gæster pludrer lystigt og ryger cigaretter, mens de spiser. Gårdhaven er møbleret med solide stole og bænke i hvidmalet træ. Under en trappe står en damecykel. Det er ellers ikke mange cykler, jeg har set i byen. Den er vist også bare til pynt. Toilettet benyttede jeg inden frokosten. Det er udsmykket med store, røde klinker. Kikset men effektivt. Der spilles amerikanske, klassiske crooners fra højtalerne. Solen skinner fra en høj himmel og her er vel 30 grader. Der er ingen presserende problemer.

Alle gode gange tre. På de sidste to balkanrejser mødte jeg bemærkelsesværdige og hjælpsomme mennesker på flyet. Denne tredje gang hed han Jako. En 53-årig, bulgarsk mand der bor og arbejder i Sverige som elektroingeniør, mens hans kone og søn på 12 bor i Sofia. Jako fortalte, at han var tidligere soldat. Special forces. Han holder sig i form i dag ved at svømme og spille tennis. Han har ikke været tilbage i de tre år, han har arbejdet i Sverige. Så han glæder sig til sit besøg. Familien har mødt ham i Sverige eller i Dubai men ikke hjemme i Sofia.

Jako talte hurtigt og hans blik holdt stædigt fast i mit. Som om han forsøgte at aflæse min reaktion på sine historier. Først prøvede Jako at sælge mig et maleri lavet af hans svirebror. Det krævede en omhyggelig forklaring, inden han forstod, at jeg ikke var interesseret i at købe kunst, når jeg selv kunne lave det. Så forsøgte han at få mig til at udstille i Dubai i stedet, hvor hans svirbror har sit kunstneriske virke. Han ville også have mig med ud at svømme i en svømmehal i Sofia. Et lidt pudsigt tilbud. Og han ville gerne besøge mig, hvis han skulle komme til København. Faktisk fortsatte Jako med alle mulige venlige forslag, mens jeg koncentrerede mig om ikke at blive flyvesyg. Han var også så rar at købe en alt for dyr flaske vand fra stewardessen, som vi kunne dele. Jeg havde nemlig ingen småpenge på mig.

På et tidspunkt sprang Jako op med et sæt og måtte bane sig vej forbi mig og sidemanden, en kæmpestor, bulgarsk muskelmand som kunne være efterkommer af Spartikus, for at finde sin jakke i bagagerummet over sæderne. Han tømte lommerne i Jakken og smed den tilbage. Masede sig atter forbi Spartikus og mig og satte sig tungt på sin plads, hvorefter han straks, og tydelig stolt, viste sin guldkuglepen og sine solbriller frem. "They could be damaged if someone moved them around." fremstammede han forpustet, mens han spændte sikkerhedsselen igen. "This pen is 1500 \$. Pure gold!"

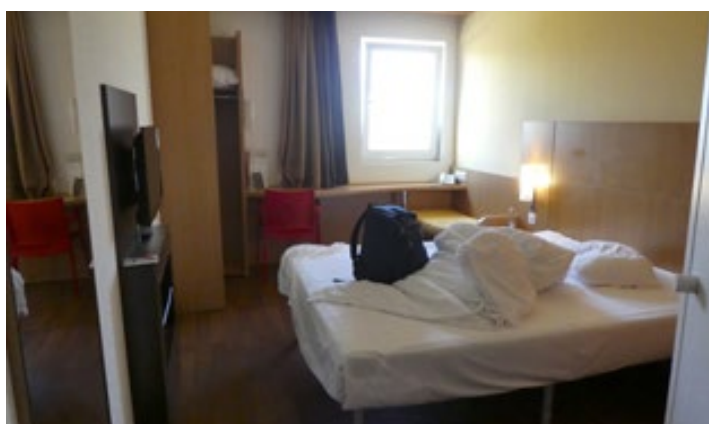
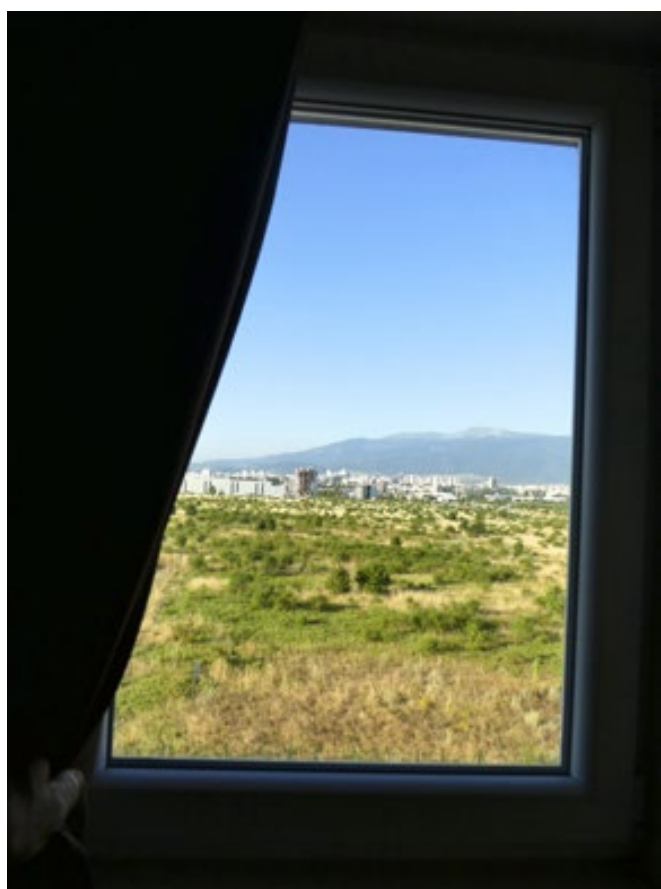
Jako lovede at ringe til mig, så snart han havde købt et taletidskort. Det tolkede jeg i tre retninger. Enten er Jako utrolig venlig og udadvendt men vil gerne spare sine penge, eller også er han ude på snyd og bedrag. Jeg kan jo ikke spore hans opkald, hvis det kommer fra et taletidskort. Eller også er der noget jeg ikke véd om Bulgarien som påtvinger os at bruge taletidskort.

Nå. Jako var rigtigt underholdende selskab. Vi tog rørende afsked i Sofia lufthavn med kram og selfie. Jeg havde tænkt mig at spadsere til hotellet, Ibis, som jeg havde booket lang tid i forvejen. Hjemmefra havde jeg fundet det på Google Maps. Det lå ikke langt fra terminalen, og der gik nogle køer på kørebanen foran

den smarte hotelbygning. Da jeg kom ud i ankomsthallen, stod der en ung mand med et Ibis skilt. Jeg spurgte ham, hvor hotellet lå, og han tilbød at jeg kunne køre med ham. Så jeg sprang jeg gåturen over og sprang i stedet ind i hans bil sammen med en lille, bulgarsk familie på besøg fra udlandet. På den måde nåede jeg sikkert frem, hvilket var lidt af en lettelse, for klokken var ét om natten, og jeg var temmelig medtaget efter flyveturen, og det var en længere tur, end jeg havde antaget.

*JAKO OG JEG TAGER AFSKED I SOFIA
LUFTHAVN*

VÆRELSET PÅ IBIS HOTEL, NÆR SOFIA LUFTHAVN

*DET FØRSTE DAGSLYS I BULGARIEN. SET FRA HOTELVINDUET PÅ
IBIS HOTEL NÆR SOFIA LUFTHAVN*

RESTAURANT FAMILY, SOFIA, HVOR JEG SKRIVER DET FØRSTE LINJER I BULGARIEN

IBIS HOTEL SET FRA GADEN. PÅ GOOGLE MAP HAVDE JEG SET EN FLOK KØER GRÆSSE UDEFOR HOTELLET. NU ER KØERNE VÆK, MEN DER LÅ DA ET LILLE KRANIE I SKYGGEN AF LYGTEPÆLEN

Jeg havde bedt om det højst placerede værelse på Ibis for at sikre ro. Derfor blev jeg lidt overrasket ved at få et værelse på 3. sal i en 7 etagers bygning. De forklarede det med, at nogle etager var "Under construction," mens andre bestod af kontorer og lejligheder. Hotellet rådede altså ikke over hele hotellet. Men alligevel var der stille som graven, og jeg sov som en baby. Vågnede dog lidt for hurtigt på grund af larm i gangen og fik således en tidlig start på den første dag.

Jeg tog bussen ind til byen. Man skulle selv klippe sin billet i en manuel klipper monteret på væggen i bussen. Det gjorde jeg så. Derefter lykkedes det mig at fare vild, og jeg så en del af ydreområderne, inden det gik op for mig, og jeg måtte stå af og spørge om vej til katedralen i city. Jeg købte en dagsbillet i en kiosk, så jeg kunne køre frit omkring. Men det kom jeg ikke til. Jeg stod af nær katedralen, besøgte dens indre og fortsatte til fods. Helt tilfældigt stod jeg pludselig foran "Cosmos," hvor jeg skal tale i morgen aften. Længere nede ad gaden fandt jeg Art Hostel, hvor jeg bestilte et værelse for to nætter i en ny afdeling, de har åbnet, hvor man kan få eneværelse. Nu, mens de sætter værelset i stand, sidder jeg så og "grunder" på familierestauranten rundt om hjørnet, og om lidt går jeg tilbage for at besigtige mit nye hjem, inden jeg skal møde Daria Rivin ved katedralen kl. 16:30. Hun har lovet at fortælle lidt om by og land over en kop kaffe. Jeg er ankommet til Sofia, og rejsen er begyndt - igen.

DEN FØRSTE GRAFFITI SET I SOFIA

FINGER PÅ BALKON I SOFIAS CENTRUM

TØJBUTIK I EN AF DE MANGE TUNNELLER UNDER SOFIAS BEFÆRDEDE VEJE

OPSLAGSTAVLE I EN AF DE MANGE TUNNELLER UNDER SOFIAS BEFÆRDEDE VEJE

VIGTIGT GALLERI I CENTRUM, SOM UDSILLER VÆRKER AF ÉN KUNSTNER.

DE GAMLE BYGNINGER RESTAURERES FRA
EN OPHÆNGT STOL

ULOVLIGT PARKERET BIL FJERNES MED MØJE OG BESVÆR

PENGEBUDSKAB PÅ GADEPLAN

ART HOSTEL, SOM JEG TILFÆLDIGT STØDTE PÅ
UNDER DEN FØRSTE GÅTUR I BYEN

Værelset er gemt af vejen i et halvt istandsat hus i en skummel baggård. Det er ganske lille med en single seng i stålramme og et badeværelse med kold bruser, fordi vandvarmeren ikke virker. Der er ingen vinduer, så det er ikke til at fornemme hvordan verden arter sig udenfor. Hvorfor ender jeg altid i et lille rum uden udsigt?

Heldigvis arter vejret sig glimrende med høj sol og en trykkende hede allerede fra morgenstunden.

Første dag for jeg vild. Anden dag fik jeg bedre styr på retningerne, og i dag føler jeg mig rimeligt godt stedorienteret. Sådan plejer det jo at udvikle sig. Så tredjedagen sker en sær forandring fra det fremmede imod det familiære, og det giver nogle anderledes indtryk. Mindre chok og mere forståelse.

Selvom mit værelse er mørkt og klamt, så føler jeg mig godt tilpas. Prisen på 30 Euro er også i orden for eget værelse. Så det er en god mulighed, når jeg vender tilbage fra et eller andet sted til Sofia igen inden retur til København.

KATEDRALEN I MODLYS

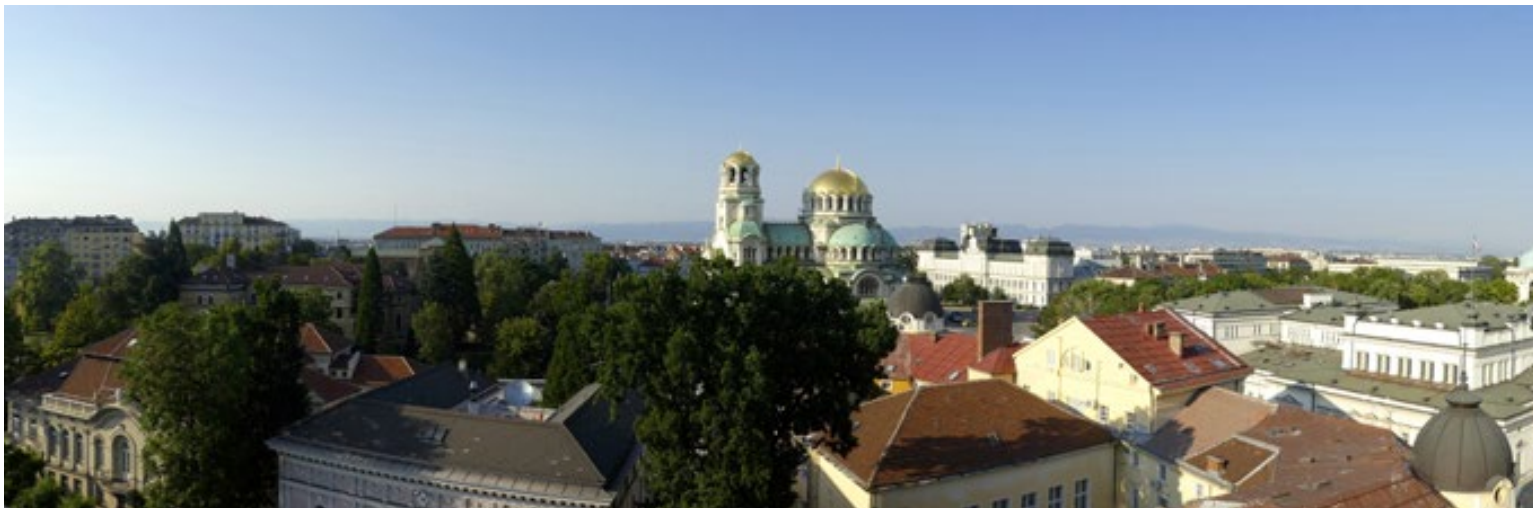
KATEDRALENS IMPONERENDE
LAMPE SET FRA GULVET

BEDE LYS I KATEDRALEN

Daria hviskede mit navn fra et mørkt hjørne af katedralen klokken 16:30. Right on time. En munk kom os i møde med løftet pegefinger, og vi måtte gå ud under solen for at fortsætte samtalen. Hendes hår var hennafarvet, men den eneste makeup var en nedtonet læbestift, som indrammede et sandt tandpastasmil. En hvid blonde T-shirt med slidser på skuldrene placerede hendes mode et sted mellem konservativt dansk og traditionelt bulgarsk. Meget godt balanceret, når man arbejder som intern for den danske ambassade i Sofia.

UDSIGT MED KATEDRALEN FRA TAGRESTAURANTEN PÅ HOTELLET, HVOR JEG NØD DEN FØRSTE DRINK MED DARIA

Første stop på tagrestauranten af et eksklusivt hotel nær katedralen, sikkert byens bedste udsigt og dyreste drinks. Vi fik en bulgarsk bajer og en dansk snak. En smule om land og kultur men snart mere personligt. Daria kunne fortælle, at hun arbejdede uden løn. Kun kr. 2500 i lommepenge som lige dækkede huslejen. Så det var en underskudsforretning at være elev på ambassaden. Til gengæld blev hun rig på oplevelser og erfaring og gode kontakter. Så jeg betalte regningen, og vi gik videre.

Andet stop førte os gennem en park, hvor der var gjort mere ud af graffiti på hegnet end vedligeholdelse af stierne. Vi måtte træde varsomt for ikke at vride foden ad led i de mange huller i cementen. Vi endte på en hyggelig restaurant, som var dekoreret som en kostald. Stedet var populært blandt lokale, og vi kunne ikke få plads udenfor. Heldigvis fik vi et bord med et åbent vindue, for det var stadig varmt.

Daria er vegetar, så jeg følte mig tryk ved at lade hende bestille. Hun havde været der flere gange og vidste præcist, hvad vi skulle spise. Og det smagte godt. Og rødvinen. Og den lille Rakkia, som vi nød til sidst i et portvinsglas med plads til en isterning.

Samtalen gled over i privatsfæren, og jeg blev sat grundigt ind i Darias rodede kærlighedsliv. Jeg følte mig nærmest som en fortrolig veninde.

Det var blevet aften og meget mørkt. Daria var flink at følge mig tilbage til Art Hostel, hvorfra jeg selv kendte vejen til mit "hjem i skjul." Da vi nåede toppen af gaden, hvor Art Hostel ligger, var området spærret af og politiet var mødt talstærkt op. Vi kunne netop klemme os forbi afspærringen, og jeg tog et par lidt for hurtige fotos fra skyggerne for ikke at fange politiets opmærksomhed. En af betjentene blev iklædt noget, der lignede en rumdragt. Det var sikkert en beskyttelse mod eksplosion. Da vi nåede Art Hostel lød et kæmpe brag, og vi måtte gå tilbage for at se, hvad der var hændt. Det lod til, at en bombe var detoneret, men at rummanden havde overlevet. Man må undres over folk, som tager den slags arbejde. Heldigvis findes de. Al respekt for dem! Daria fortalte, at de også havde fået bombetrusler på ambassaden, men at de havde fået besked på, at man blot skulle fortsætte arbejdet. Der er ingen særlige sikkerhedsforanstaltninger. Det er et lille kontor.

BOMBEMAND I RUMDRAGT

Jeg havde slukket lyset i mit vinduesløse værelse. Mørket var intenst. Jeg var lige ved at falde i søvn, da der blev banket på døren. "Anybody there?" "Just a moment," mumlede jeg søvndrukken tilbage, mens jeg iførte mig et par shorts. Jeg åbnede døren for en mand og en kvinde. "Sorry, wrong door!" Så åbnede døren ved siden af, hvor et fransk kærestepar boede. Vi stod alle og gloede på hinanden i et stille øjeblik, inden den forstyrrende mand talte. Det drejede sig om én af arbejderne, som havde gemt sig på loftet, efter han var blevet pågrebet i at lure på den franske kvinde, mens hun var i brusebad. De to mænd løb op af trappen og lyste ind i mørket med deres mobiler. Arbejderen blev fundet og konfronteret af forstyrrereren, som talte bulgarsk. Han nægtede sig skyldig og påstod, at det var en anden arbejder, som havde luret. "It wasn't me!" Det var jo løgn, men der blev ikke gjort mere ud af den sag. Arbejderen forblev på loftet, hvor han agtede at overnatte, og vi andre gik hver til sit.

*DER MANGLER ALTID EN PÆRE
ELLER TO. HER ER DET LAMPEN
I MIT VÆRELSE PÅ ART HOSTEL*

DEN DAGLIGE TØVASK ER EN GOD DISCIPLIN,
NÅR MAN REJSER MED EN LILLE TASKE

Jeg nød en skål müsli og en kop kaffe i haven bag Art Hostel. En ganske funky have fuld af graffiti og selvbyggermøbler. Jeg bad en fyr fra Art Hostel kikke på vandvarmeren, og han fulgte mig tilbage til mit mørkekammer. Undervejs passerede vi en af de mange gadefejere. "I hate gypsies," hvæsedde han. "Why?" "Because they smell." Jeg foreslog, at vi inviterede dem ind til et varmt brusebad, når vandvarmeren var fikset. Han fangede morsomheden og grinede fjoget. Efter selvsyn konstaterede han, at kontakten var i uorden. Han lovede at få den ordnet i løbet af dagen. Vi får se...Jeg kan også godt leve med koldt vand i denne hede.

Har dasket omkring i et nabolag med en del gallerier og små butikker. Nød graffiti og bulgarske ansigter i ro og mag. Mens jeg skrev det forrige, satte en kraftig, ældre, velklædt herre sig ved mit lille, runde bord. Vi hilste på hinanden. Han talte bulgarsk, russisk, fransk og spansk, men hverken engelsk eller tysk. Så vi kunne ikke tale sammen. Han blev siddende et stykke tid, mens jeg skrev videre. Derpå rejste han sig, sagde "Goodbye" og fortsatte ned ad fortovet. En fin gestus, som dog ikke mundede ud i nogen ordveksling. Nogle gange står forventningen til sproglig samtale i vejen for almindeligt samvær. Egentlig kunne vi godt sidde og få noget godt ud af det fællesskab, som opstår, når to mennesker samles indenfor fælles komfortzone. Det ordbaserede sprog skaber et mærkværdigt filter ligesom pengene og religionerne. Hvor man beror så tillidsfuldt på en konstrueret kommunikationsplatform, at virkeligheden komprimeres til en flad fornemmelse.

Jeg fandt en kunstbutik og forsøgte at købe akvarelpapir, men de solgte kun de store ark. Den flinke ekspedient, en ordentlig matrone, tegnede et kort for mig og sendte mig afsted til en anden kunstbutik, hvor de solgte mindre blokke. På vej dertil købte jeg en sy-taske med nåle og tråde og en saks. Min stråhat trænger til reparation. Den slags mondæne gøremål giver bedre mening for mig, som jeg er ved at ældes.

I den anden kunstbutik købte jeg en lille blok og nogle akvarelfarver og en kulblyant. I aften skal jeg holde mit foredrag, og det ville være godt at kunne male en art-money som en praktisk demonstration.

Godt tilfreds med dagens dont gik jeg på opdagelse i de små gader. Byen er spækket med graffiti som et gigantisk out door gallery. På byens vægge og porte blomstrer ungdommens tanker og følelser. Flere generationers ungdom for nogle værker er dateret ret lang tid tilbage. De er ikke blevet fjernet. De illustrerer historiens udvikling siden spraydåsens opfindelse. Væggene vibrerer med tro, håb, had, frustration og kærlighed. Ikke mindst kærlighed. Jeg ser hjerter og kærlige budskaber overalt.

MERE EVENTYRLIG GRAFFITI – NU MED HØJSPÆNDING!

GRAFFITI MED ET BUDSKAB

GRAFFITI MED ET ANDET BUDSKAB

HER VAR LIGE PLADS TIL EN KIRKE

Jeg besøgte et par små gallerier, hvor kunstneren selv udstiller, arbejder og sælger sine værker. Det er måske noget, jeg selv skal overveje at gøre? Det virker som almindelig praksis i Sofia, og det kunne også give god mening i København, hvor det efterhånden kan være svært at få øje på mellemmandens rolle i den sidste, spæde kunsthandel.

Den første kunstner talte kun bulgarsk, men det stod klart, at han var en stolt og driftig en af slagsen, for han rådede over hele to butikker! En på hver side af samme gade. I den ene butik sad en assistent og malede løs, så der var i hvert fald én ansat. Hans navn stod skrevet på et flot skilt på væggen akkompagneret af tre heste med guldvinger. Vist nok hans logo.

Den anden kunstner talte et beskedent engelsk, som tillod en beskeden samtale. Jeg inviterede ham til foredraget, og han sagde, at han ville komme. Denne kunstner, hvis navn var Cristo ligesom den verdenskendte, bulgarske kunstner, som pakker bygninger ind i stof, begræd sin dårlige økonomi. Han fortalte, at mafiaen sad på galleridriften, og at han var tvunget til at betale beskyttelsespenge. I forvejen solgte han kun en smule kunst, så der var ikke noget at råbe hurra for. Han fangede slet ikke konceptet bag artmoney, så det bliver sikkert en svær opgave

at formidle tanken til et større publikum i aften. Mærkværdigt nok er det ofte de fattigste, som har sværest ved at begribe artmoney. Selvom det er disse, fortabte sjæle, som det kunne gavne allermest.

DEN STOLTE OG DRIFTIGE KUNSTNER
FORAN DET ENE AF SINE TO GALLERIER

*DET ANDET GALLERI PÅ DEN ANDEN SIDE AF GADEN,
HVOR DEN STOLTE OG DRIFTIGE KUNSTNERS VÆRKER
BLEV Udstillet OG SOLGT*

*DEN STOLTE OG DRIFTIGE KUNSTNERS NAVNESKILT
MED LOGO PÅ VÆGGEN TIL SIT GALLERI*

Jeg måtte flytte plads, da tre arbejdsmænd begyndte at larme med en vinkelsliber. Her, fra en barstol i anden sals højde med god udsigt til den mennesketomme folkeskole på modsatte side af den stille sidevej, har en mand travlt med at hamre i væggen. Han står på de øverste trin af en usædvanlig høj udtræksstige. Rundt om hjørnet, hvor væggen vender mod mig, hviler en betonmand med et sølvkors hævet i højre hånd. Et sært sammentræf af mand med hammer, Jesus og korset. Den bulgarske tro og kirke er stadig ukendt for mig, men mon ikke der ligger en del historik i den fortælling?

MANDEN PÅ STIGEN. STATUEN MED JESU KORS.

BAREN, HVOR JEG KAN SIDDE PÅ TERRASSEN MED UDSIGT OVER GADEN

*MAN SPISER GODT, MENS MAN SKRIVER. MAN SKRIVER GODT,
MENS MAN SPISER*

*HER KAN MAN OGSÅ NYDE EN KOLD
FADØL*

Baren spiller en kavalkade af 80'er rock, som hiver minder frem fra min ungdom. Den 18. juli giver det tyske rockband, "The Scorpions," 50 års jubilæumskoncert i Sofia. Byen minder på mange måder om 80'ernes Danmark.

PLAKAT VED ET BUSSTOPPESTED I SOFIA

Tøjmoden er nogenlunde uændret. Musikken er den samme. Selv hårs-tilen. Selvfølgelig er der tegn på forandring. F.eks. var silikonebrysterne ikke ligeså udbredte dengang som i dagens Sofia. Men hvis det havde været ligeså nemt at købe et nyt sæt bryster i 80'erne, så var det nok også faldet godt i tråd med trenden.

På den anden side af gaden. Der har vi det så. Det alt for lille træ og den alt for store bil. Et billede på et af de fattigste lande i EU. Uligheden er til at få øje på. Selv premierministeren er øjensynlig tidligere mafia boss, hvis man skal tro

rygterne. Han er netop blevet tilgivet en politisk brøler, hvor han havde kommenteret i medierne, at det var helt OK, når befolkningen greb til selvtægt, hvis det gjaldt nationale interesser. En gruppe bulgarske bøller havde fanget nogle flygtninge, som krydsede grænsen fra Grækenland. De havde bagbundet dem med strips, tævet dem og svinet dem til med skældsord foran et kamera. Det var blevet delt på de sociale medier som advarsel til andre flygtninge om ikke at gøre det samme. Det var i forbindelse med dette voldsklip, at landets leder udtalte sig lidt for optimistisk.

DET BULGARSKE FLAG VEJRER FRA FLERE VINDUER I BYEN. OFTE I SELSKAB MED EU FLAGET. DET UNGE MEDLEMSKAB AF DE RIGE LANDES KLUB ER NOGET MAN BRYSTER SIG MED. NOGET SOM MAN IKKE HAR TÆNKT SIG AT DELE MED FLYGTNINGE.

En vagabond undersøger papkasserne i en affaldscontainer. Jeg kan ikke regne ud, hvad han søger efter. Han hiver kasserne op fra containeren, skærer tapen op med en kniv, folder dem sammen og lægger dem øjensynligt tilbage. Han er klædt i jakkesæt og baseball kasket og vandrer rundt med to plastikposer fyldt til randen med et eller andet. På trods af jakkesættet er der ingen tvivl om, at han er vagabond. Det er et under, at han kan klare heden i al det tøj!

Jo mindre man foretager sig, des mere sker der. Jeg har siddet længe på min høje stol og betragtet den stille sidevej. Skolen er ferielukket, og varmen holder de fleste mennesker indendørs, hvor de kan svale sig med aircondition. Alligevel er der nogle, der vover sig ud. Alligevel er der en smule trafik. Alligevel udspiller historien sig for mine sultne øjne. Der findes lys og skygger. Lyset ændres ved en sky og skyggerne driver langs muren, som jorden drejer om sig selv og om solen. En jævn bevægelse. En evig forandring. En endeløs historie, hvor den ene overraskelse afløser den anden i en uendelig kæde af overraskelser. For vi kan ikke vide noget på forhånd. Hverken før eller efter. Og bestemt ikke mens det finder sted. For tanken er langsommere end handlingen. Altid i kølvandet på begivenhederne. Altid eftertænksom.

*KUNSTIGE BLOMSTER VISNER ALDRIG. ARRANG-
ERET I DÅSE MED LATINSK ALFABET*

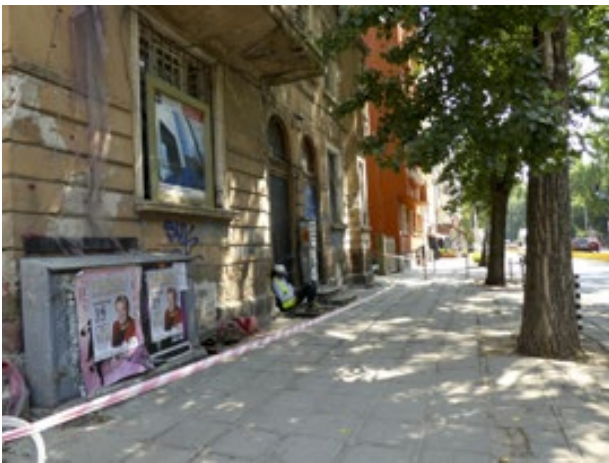
KLASSISK EJENDOM MED PARASOL

STENHJERTE PÅ FORTOVET I SOFIA

NOGEN HAVDE SAT SKOENE PÅ ET GADEHJØRNE I SOFIA

EN LILLE LUR I SKYGGEN

ORANGE PLASTIKSTOL MED JERNKÆDE MOD
ORANGE VÆG. POTTEPLANTE PÅ YDERSIDEN AF
VINDUET

SPORVOGNETEN I SOFIA CITY CENTER

BLØDE PUDER MED HÅRDE DRENGE

PORTUGISISKE SKO FOR DAMER MED PENGE PÅ LOMMEN

MAND OG DAME I PARKEN FORAN AKADEMIET

DER BLEV SPARET PÅ VANDET I SOMMERHEDEN

SKULPTUR I EN PARK I SOFIA

68
Mandag den 18. juli, kl. 10:26
En café på Knyaginya Maria Luiza Bldv., Plovdiv

Min første dag i Plovdiv. Det er mandag formiddag. Jeg ankom i går aftes og føler mig mat og ugidelig efter en dårlig nats søvn på et hostel, jeg var så heldig at finde. Det er ikke lyst, som driver værket, men hvis jeg ikke kommer videre med at skrive, så drukner alt for mange minder i glemsel. Og min glemsel er enorm. Som verdenshavene.

GRUPPEFOTO FRA COSMOS EFTER MIT FOREDRAG
OM ARTMONEY OG INDEN VI RØG I BYEN

TRE PORTRÆTTER PÅ MUREN

Denis' søster, Daria, bekræftede, at der kunne blive en plads til mig i en bil, som hun og fire andre ville køre til Sunny Beach. Det var sent på aftenen, efter jeg havde holdt mit foredrag på Cosmos, og vi skulle af sted ved 18-tiden den følgende dag. Jeg sagde, "Ja, tak" til det flinke tilbud på trods af, at Sunny Beach var den eneste destination i landet, som jeg ønskede at undgå. Hvorfor? Fordi jeg tænder på overraskelser og tænder af på forudindtagede forestillinger. Især mine egne forestillinger. De manifesterer sig uden, at jeg bemærker det. Som en bums, man pludselig får øje på i spejlet og først da fortryder chokoladekagen fra i går. Jeg kan jo ikke vide, hvad Sunny Beach betyder, før jeg har været der. Samtidig skal man ikke underkende samværet med fire fremmede på road trip. At rejse handler i høj grad om samvær med fremmede. Muligheden for et rent og tidsbegrænset bekendtskab uden belastende historik. Det søde uden det sure. Gode minder. Her bød sig en særlig lejlighed, hvor jeg skulle tilbringe intens og intim tid med fire forskellige mennesker fra fredag til søndag. Derfor.

COSMOS – DEN GULE BOLIG, HVOR JEG SKULLE HOLDE FOREDRAG I SOFIA

FOREDRAG PÅ COSMOS

DE SYV GÆSTER TIL FOREDRAGET OM ARTMONEY

*BULGARSKE GÆSTER VED FOREDRAGET PÅ COSMOS.
FYREN MED BRILLER HOLDER EN ARTMONEY MED ET
PORTRÆT AF EN ANDEN GÆST*

DEN PORTRÆTTEREDE BULGARER IFØRT EN ARTMONEY T-SHIRT

Foredraget på Cosmos blev både skidt og kanel. Der var godt 40 tilmeldte på Facebook, men kun 10 mødte op til eventet. Det var årets varmeste dag, og folk var ganske enkelt smeltet bort i de 40 grader varme gader. Den lille skare, som trodsede varmen, udgjorde til gengæld et fantastisk publikum. De var ti nærværende og engagerede personligheder. Der blev stillet spørgsmål og debatteret indbyrdes, så det var en fryd. En af tilhørende havde på forhånd lavet tre artmoney, som hun stolt viste frem efterfølgende. Jeg byttede den ene af dem med én af mine. Da så få mennesker mødte op, blev det besluttet, at vi skulle afholde endnu et event den 27. juli. Kort inden jeg skulle rejse hjem. Således bliver rejsen indrammet af to foredrag, hvilket giver mig en unik mulighed for at stifte nye bekendtskaber i Sofia. Efter foredraget gik nogle stykker med ud for at drikke en øl. De faldt tidligt fra, mens Daria og Jeg stødte til to af hendes venner, som også er "Interns" på ambassader. De forskellige landes ambassade Interns har lavet en gruppe, hvor de ofte mødes. Det er et frodigt og dynamisk netværk af unge, eventyrlige frivillige med ben i næsen. De to friske fyre, vi drak med, arbejdede for den hollandske og den tyske ambassade.

Da vi var færdige med de to Interns, fortsatte jeg med Daria for at slutte af på en godt gemt og meget charmerende "western style" bar i et skummelt kvarter. Der mødte vi tilfældigt én af de fire, som vi skulle rejse med dagen derpå. Hans navn kunne jeg ikke udtale, så jeg måtte kalde ham Joe. Han stammede fra Lisabon og arbejdede med udvikling af computerspil. Han var ude med tre piger og så ud til at more sig kongeligt.

OPLYST BUTIK PÅ DEN MØRKE VANDRING MED DARIA

*DARIA MÅTTE BANKE HÅRDT OG LÆNGE
INDEN VI BLEV LUKKET IND I BAREN*

INDE PÅ DEN SKUMLE BAR

*SKUMMEL OPLYSNING PÅ SKUMMEL BAR.
ET UNDER AT ILDEN ALDRIG NÅR TRÆTRAPPEN*

DAGEN DERPÅ I SOFIA

Jeg har kendt Søren Tougaard i mange år. I min første tid i København delte vi atelier på Nørrebro. Mit fællesrum hed Sigurd og hans hed Cirkeline. Nu er bygningen revet ned. I dag deler vi værkstedet Kong Georg på Frederiksberg. Sjovt at ende på samme atelier efter mange års adskillelse. Søren har to søstre og en bror. Den ene søster, Birgitte, bor et sted i Rumænien. Den anden, Henriette, bor i Sofia, sammen med Teo, som jeg også kender fra gamle dage i Copenhagen Art Club, mens klubben stadig lå i Sydhavn. Jeg fandt Henriette og Teo på Facebook og sendte dem en invitation til foredraget. Teo svarede, at de var på ferie i Grækenland. Heldigvis kom de tilbage til Sofia, så jeg kunne møde dem dagen efter.

Jeg mødte Teo ved katedralen lidt i 12. Jeg kom en smule for sent og var forbavset over, at Teo var kommet til tiden. Det må være de mange års partnerskab med en dansk kvinde, for det ligner ikke den bulgarske smykkekunstner, som jeg husker ham.

Det var et varmt og muntert gensyn. Tidens tand havde ældet os begge, men Teo lignede ellers sit gamle selv med sine sprudlende øjne og frække, skæve smil.

TEO VISER RUNDT PÅ AKADEMIET

Vi krydsede parken og spadserede over til kunstakademiet, hvor Teo underviser i industriel design. Det er en gammel og misvedligeholdt bygning, som emmer af atmosfære og hyggelige stunder. Selvom stedet er lukket for sommerferien, så var der en del aktivitet. De nye elever var ved at ansøge om optagelse. Efter en rundvisning endte vi i baghaven, hvor der var indrettet en café for elever og personale. Der hilste vi på inspektøren, som gemte sig bag et par mørke solbriller ved et bord med et par professorer. Inspektøren skal skrive under på dokumenterne for de nye elever, som bliver accepteret. Vi hilste på dem og satte os så ved et separat bord for at tale over en øl. Det blev snart til flere øl, for stemningen var til det og ingen skulle skynde sig videre.

Henriette kikkede forbi men blev kun fem minutter. Hun kunne ikke klare varmen. Eller var det de berusede fjollerikker. Hun måtte i hvert fald hjem. Ud over undervisningen så driver Teo en afdeling af den danske, Kofoed Skole, som han og Henriette har taget initiativ til at oprette i Sofia. Teo fortalte, at han var tungt ordblind og havde haft svært ved alt det akademiske. Alligevel har han formået at skabe sig en karriere som guldsmed og professor og har samtidig overskud til den frivillige indsats for hjemløse og fortabte sjæle i arbejdet med Kofoes Skole. Han er en mand med mange talenter og et stort hjerte.

PLAKAT AF KENDT, BULGARSK KUNSTNER I AKADEMIETS GALLERI

SÅ TRÆNGER MAN TIL EN SIDSTE ØL PÅ AKADEMIET. TEO MÅTTE SMIDE HATTEN I VARMEN

DET VAR SOMMERFERIE PÅ AKADEMIET, OG MØBLERNE STOD STABLET I GANGENE

TEO TOG EN PAUSE PÅ RUNDVISNINGEN

Det bulgarske køkken er godt og sundt. Der findes forbavsende mange salater og retter uden kød. Daria forklarede det med, at man plejede at faste i 200 dage om året. I fasten, hvor man ikke spiste kød, måtte der bruges fantasi på at udvikle interessante vegetarretter. Et tegn på at det ikke er af helbredsmæssige årsager kan være, at der storryges på spisestederne. Antirygningskampagnen er vist ikke nået til Balkan endnu. Til gengæld tror man ikke på Armageddon, som vi har for vane at gøre i Danmark og resten af den såkaldt "Vestlige verden."

Mandag den 18. juli, kl. 13:33
En restaurant i Kapana, Plovdiv

*JUST LANDET
PÅ BAGSÆDET
I DEN LILLE BIL
MED KURS MOD
SUNNY BEACH*

UDSIGT FRA BENZINSTATIONEN, HVOR VI STRAKTE BEN PÅ VEJ MOD SUNNY BEACH

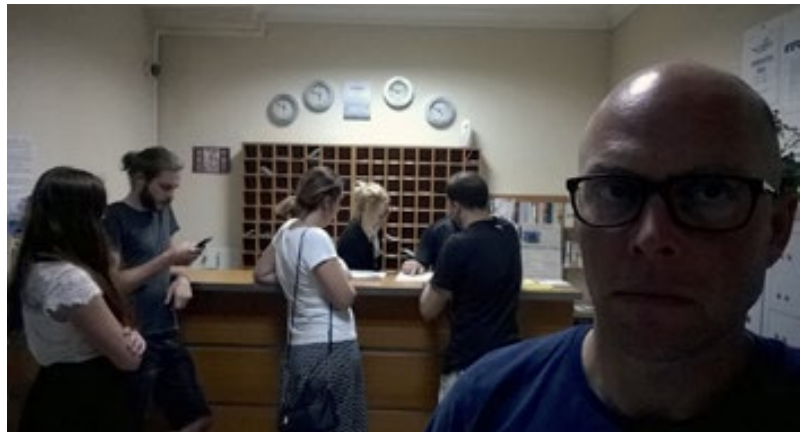
Jeg mødte Daria på et gadehjørne som aftalt natten forinden. Så krydsede vi en park og fandt et busstoppested ved en større indfaldsvej, hvor vi skulle samles op. Snart stødte den portugisiske fyr, João, til. Ham jeg kaldte for Joe. Han arbejder lige om hjørnet, hvor han skriver programmer til computerspil for et kæmpe firma med 10.000 ansatte. Jeg nåede lige at tisse bag en busk, inden en sort Ford holdt ind til siden, og vi skulle skynde os af sted, inden bussen kom.

DANSER IN THE DARK PÅ SUNNY BEACH

I førersædet sad en tysk/kroatisk Intern fra den tyske ambassade ved navn, Daria. Lidt forvirrende med to piger, hvis navne udtales ens. Værre var det med João, hvis navn jeg måtte opgive at lære. Så jeg endte alligevel med at kalde ham Joe. Den sidste medrejsende var Felix. Endnu en Intern fra den tyske ambassade. Felix imponerede ved ikke at sige et eneste ord den første halvdel af køreturen. Først da vi strakte ben på en benzinstation, og han havde spist en snack og røget to hjemmerullede cigaretter, kom han med i samtalen. Ingen af os havde set Sunny Beach, så der hang en sky af forventning over hele gruppen. Forventning om en weekend i festens tegn.

*OVERNATNINGSPANIK MIDT OM
NATTEN I SUNNY BEACH*

Selvom Darija kørte godt til og forskrækkede mig flere gange med et pludseligt ryk i rattet, når hun skulle overhale, så nåede vi først frem lidt efter midnat. Darija havde booket en lejlighed via Airbnb, men det viste sig, at der ikke var nogen til at lukke os ind. Derfor stod vi midt om natten uden tag over hoved. Hotellet, hvor lejligheden var en del af komplekset, meddelte os, at det var fuldt belagt. Det var nok et svineheld, da vi fandt en lejlighed i hotellet skråt overfor med fem sengepladser. Det nappede vi straks og fik den sorte Fort parkeret sikkert bag hotellets gitterhegn.

Gruppens fire øvrige medlemmer var alle omkring 25 år. Kun jeg stak ud som "gammel" med faktor to på alderskontoen. Den unge alder betød, at vi skulle skynde os at feste. Ikke noget med at spille tiden på søvn. Vi smed oppakningen på hver sin seng, ordnede en lynhurtig klatvask, børstede tænder og iførte os det mest basale festtøj. Så var det ellers bare at komme ud og få en skid på hurtigst muligt!

Festområdet lå i gåafstand. Vi kunne lige nå at bunde en flaskeøl fra kiosken på vej derved. Vi lagde ud på en bar med både kvinde- og mandestrippere, hvor man kunne udstyres med hovedtelefoner, så man selv kunne vælge musik. Vi nøjedes dog med den officielle DJ, så vi også kunne tale sammen. Og nu gik snakken. Selv Felix var kommet i hopla. Vi lagde ud med 5cl vodka shoots og en sød fadbamse til at dulme den dårlige smag.

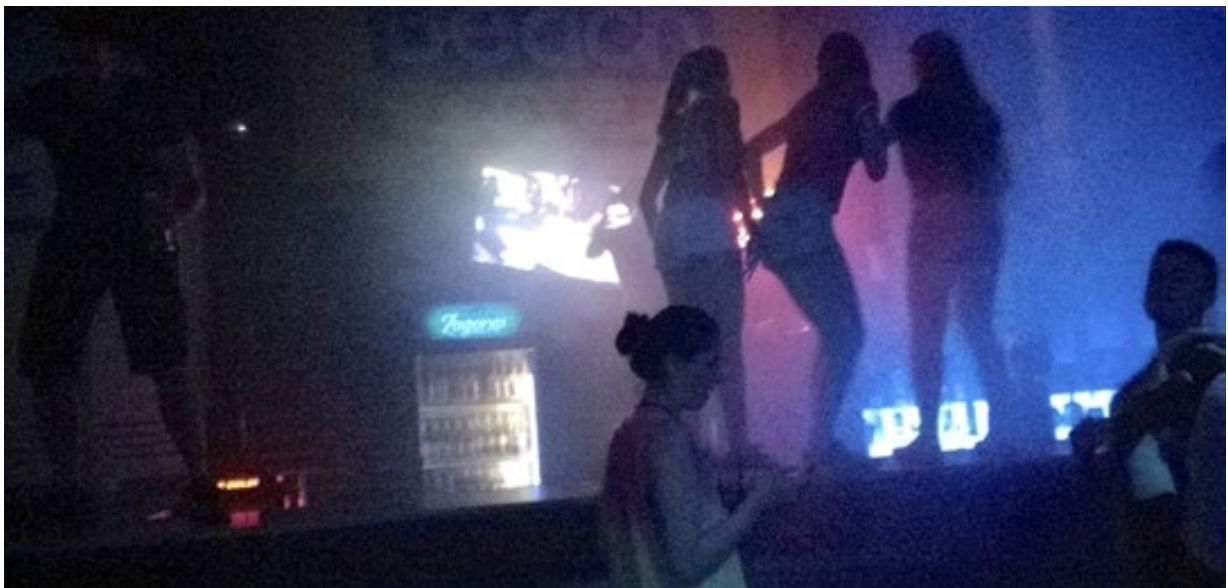

DEN GLADE VIKING FÅR BESØG

Vi måtte naturligvis se stranden, hvor det hvide skum på bølgerne fik sortehavet til at fremstå aldeles sort. På "Den glade viking" var vi klar til at danse, og jeg endte med at danse på bardisken i en linje af purunge ølbabes. Et sted i natten følte jeg en hånd klemme min røvballer godt og kærligt og et par brune øjne smilede drilsk til mig, da jeg vendte mig for at identificere synderen. Ellers var der ikke meget kropskontakt. Det handlede mest om at blive så fuld som muligt. Ved 7-tiden ramte vi hver vores maddress og gik ud som en lyskæde.

DEN GLADE VANDVID

ET LILLE SKILT I NATTEN

ET STORT SKILT I NATTEN

PÅ VEJ HJEM TIL HOTELLET
EFTER FØRSTE RUNDE

DAGEN DERPÅ

SÅ ER VI KLAR TIL ANDEN RUNDE

Det var fredag nat. Nu blev det lørdag, og vi kunne nyde en hel dag på SB. Vi stod op ved middagstid og traskede ned mod stranden med hver vores hangover. På vejen købte vi øl og chips i et supermarked.

Det meste af sandet var dækket af solvogne, og selv dér hvor der ingen vogne stod, skulle man betale. Heldigvis fandt vi et stykke sand længst fra bølgerne uden husleje og lagde os til at solbade. Vi sov på skift og gik i vandet, hver gang vi vågnede. Der var ikke en sky på himlen, og jeg kunne godt regne ud, at den stod på brændte skuldre inden dagen var omme. Men jeg var lad og ligeglad. Vi fik en lille sludder om solbeskyttelse, og jeg forsvarede at lade mig svitse uden faktor 50. Det virker faktisk sundt at lade det gamle skin skalle af en gang om året. Desuden ved man ikke, hvad solcreme er sammensat af. Måske det er cremen, som giver kræft og ikke solen. Who knows? Jeg satser hellere på solen end på medicinalindustrien. Solen lider jo ikke under "conflict of interest."

Vandet var grumset og fuld af tang, men til gengæld var det lunt som et badekar. Jeg lå og betragtede strandens gæster. Hvor er vi dog grimme. Vi klæder os latterligt. Vores kroppe og ansigter ligner jeg-ved-ikke-hvad. Vores adfærd er afskyelig, og man tænker kun på sig selv. Imidlertid lærte vi hinanden bedre at

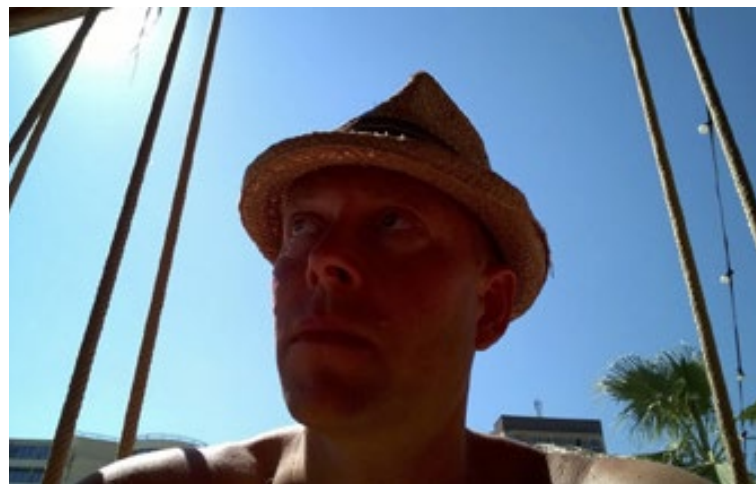
kende, og efterhånden spirrede et vagt venskab frem i vores lille enklave. Og det er da smukt.

ET LIDT SLØRRET SPIONFOTO AF STRANDGÆSTERNE PÅ SUNNY BEACH

Jeg var blevet kaffetørstig. De andre ville gerne sove videre, så jeg tog en runde alene. Blot for at blive bekræftet i mine bange anelser om alt det grimme. Langs stranden løb der en uendelig lang indkøbsgade flankeret af boder og telte og fyldt til randen med dvaske turister i alle former og farver. Nogle havde gjort sig umage ved at bodybuilde til ukendelighed, andre havde indopereret silikonepatter som udfordrede de alt for små T-shirts og langt de fleste var overmalet i tusch. Lige meget hjalp det. Jeg spottede ikke et eneste smukt væsen og begyndte at føle mig helt opgivende. Hvad er der dog sket med menneskeheden?

Jeg fandt en hyggelig bar med udsigt til vandet og tunge basrytmer fra ophængte højtalere. Her sad jeg på en gyngede ved bardisken og nød summen af alting et saligt øjeblik. Selvom det hele er lort, så kan man godt nyde livet. Det hjælper faktisk at sætte sig. At være stille og lade verden spinde omkring sig.

HER SIDDER JEG PÅ EN GYNGE I EN BAR PÅ SB

På min lille vandring havde jeg passeret en ældre, mager mand med kridt vidt hår og en solkulør så mørk, at den tangerede koks sort. Han lignede ikke typen, som ville bruge solcreme. Jeg prøvede at spørge ham, men han nikkede blot, hvilket i Bulgarien betyder nej, mens han blottede tænderne i et afvæbnede smil. Jeg kunne konstatere, at han manglede en hel del tænder. Han talte ikke et ord engelsk. En ældre mand fra Irland, som jeg havde sludret med tidligere, havde fortalt, at kridt-og-koksmanden arbejdede på stranden hver dag. Hans arbejde bestod i at holde en dybtliggende flisegang fri for sand. En sand Sisyfos opgave. Jeg tænkte, at arbejdet nok var en slags zen øvelse, da sandet fæg over fliserne, så snart han havde fejet det bort. Folk var også flinke til at presse større bunker sand ned fra skrænten, når de skulle skære en genvej. Dertil havde kridt-og-koksmanden en skovl stående klar. Jeg så ham hverken hvile eller tale med nogen. Så længe vi lå på vores gratis solplet. Manden fra Irland havde betragtet ham i ugevis, fordi han og lilleemor boede i en bungalow et sted i nærheden. Hun lå altid hjemme ved poolen, mens han foretrak stranden. Den lille plet, hvor vi lå, fordi det var gratis. Og der havde man god udsigt til Sisyfos.

SISYFOS PÅ ARBEJDE

*SISYFOS FÆRDIG MED ARBEJDET, SOM
NATURLIGVIS BEGYNDER FORFRA OM LIDT...*

DER BLIVER KONSUMERET STORE MÆNGDER VÆSKE PÅ UNDER DEN VARME SOL PÅ SB

Efter kaffen var jeg frisk på en svalende dukkert. Jeg gik tilbage via stranden og passerede et helt perfekt sæt bryster, som stirrede dumt op i solen uden at vige en millimeter. De måtte være hårde som strandsten. Super perfekte. Ikke at forveksle med skønhed. De var også super grimme.

Tilbage på hotellet, som jeg nu havde bemærket bar navnet, Bahami Residence, tog vi os bedre tid til at nette os. Lørdag skulle blive den helt store partyaften. Joe foreslog, at vores tema skulle være sort. Alle, undtagen Darija, havde sort tøj i kufferten, så det lykkedes næsten. Nær hotellet lå et lille spisested, hvor vi fik noget i maven. Uheldigvis var maden temmelig ringe, for ikke at sige elendig, så det var lidt af en skuffelse. Joe havde hørt rygter om et område med nogle berømte barer, som han ønskede at opleve. Det lå omtrent 40 minutters gang væk. Vejret var dejligt og humøret ligeså på trods af den uheldige middag, så vi satte kurs mod den berømte horisont med en flaskeøl i hånden og beslutte på at bide turen over med et par barhop.

På halvvejen fandt vi en joint ud til vandet, hvor musikken var så høj, at vi måtte råbe til hinanden. Vi satte os i udkanten, hvor larmen var mindst og bestilte cocktails. De var meget dyre, men så fik man til gengæld to hver. Pludselig fik Joe øje

på en nøgen danser på bardisken. Jeg måtte vende mig helt om for at følge hans blik. Hun havde små trusser og små bryster med guldmaledede brystvorter. Så hun var alligevel ikke helt nøgen. Hun dansede heller ikke særlig godt, så jeg vendte tilbage til mine cocktails og det interne råberi.

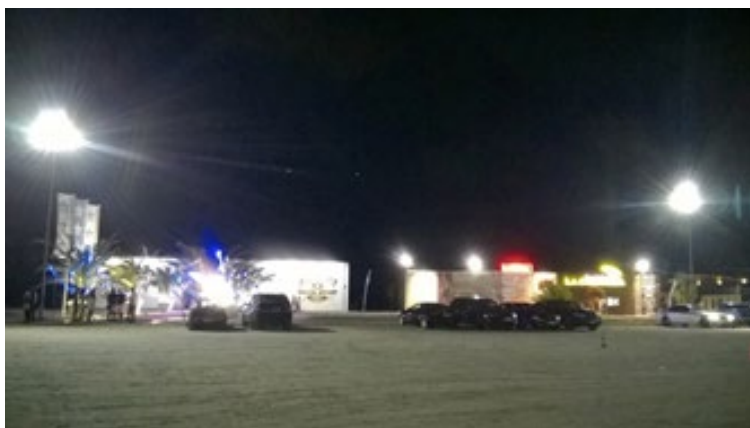

Så kom der pludselig en sangerinde og supplerede teknorytmerne med en udmærket klang. Ud over os var der kun en håndfuld gæster i den store bar. En mand kunne åbenbart ikke tømre sin begejstring, for han måtte absolut rejse sig og danse med sangerinden. Ude på stien var en femårig pige standset op og stod som i trance og stirrede på stripperen, som stadig stod og vrikkede kejtet på bardisken. Jo, der skete hele tiden noget, men efter vores dobbelt up drink blev det alligevel for lidt af det gode, og vi tog fat på sidste halvdel af spadsereturen. Med endnu en skuffelse i bagagen. Der var stadig lang vej, så vi fik talt godt sammen, inden vi nåede frem til vores mål. Det var da altid noget.

Endelig. Efter at have passeret en politirazzia på nogle smarte fyre i nogle smarte, sorte gangsterlignende biler, stod vi foran de fire, smarte barer, som skulle være Cream of the Crop på SB. Jeg følte optakten til endnu en skuffelse, da det viste sig, at stedet lå øde hen. Her var næsten mennesketomt. Men nu var vi her, så det skulle gøre godt med en kold fadøl i de fancy omgivelser. Daria og Darija gik forrest ind mod receptionisten i en bar ved navn: "The Bedroom." Snart vendte de om, og vi måtte forlade etablissementet med uforette sag. De accepterede ikke "Drop-ins." Man skulle have en reservation for at komme ind i soveværelset. Vi så os forundret omkring i de mennesketomme rum og undrede os over, hvordan

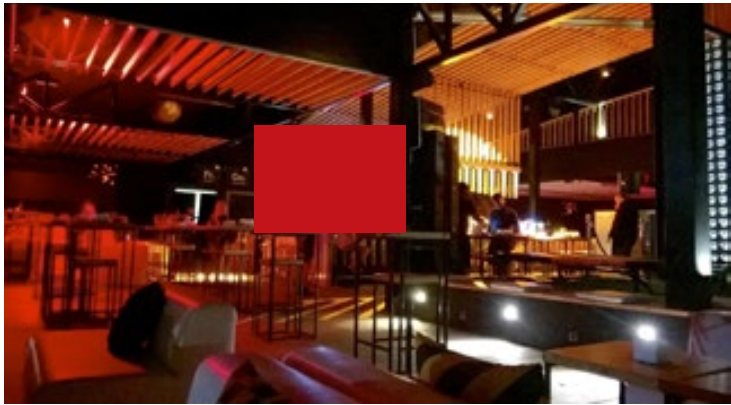
de kunne tillade sig at agere så snobbede. Ønskede de ikke at tjene lidt penge på fem friske turister? De andre barer virkede også forladte og fjendske, så vi forlod området i dyb ærgrelse. Mens vi gik tilbage, opdagede vi, at folk begyndte at strømme til i dyre biler og farverige kjoler. Måske havde vi blot været for tidligt på den? Klokken var også kun lidt i midnat. Pigerne ville gerne tilbage til partygaden og Felix følte sig fornærmet over snobbeeffekten. Men både Joe og Jeg insisterede på, at vi havde vandret en time for at opleve de mest ekstreme barer i landet. Derfor burde vi ikke give op, netop som det så ud til at komme i gang. Vi må have talt vores sag vel, for de andre indvilligede i at lave et pit-stop ved den lokale bager, som solgte øl. Der sad vi så og fik nogle genstande, mens menneskestrømmen mod de berømte barer forvandlede fra en stille strøm til en rivende flod.

DEN NÆSTE TOMME PARKERINGSPLADS FORAN DE BERØMTE,
BULGARSKE BARER

TYSK SKUFFELSE OVER TOMME BARER UDEN ADGANG

*EN AF DE FORNEMME BARER, HVOR VI IKKE
KUNNE KOMME IND UDEN RESERVATION*

*HER GAD VI GODT HAVE VÆRET INDE...OG DET
KOM VI OGSÅ SENERE*

*HVILETID OG RÅDSLAGNING EFTER SKUFFENDE
BARBESØG*

*MIG FORAN NEONSKILTET TIL BAR NUMBER ONE,
MENS VI STADIG BLEV NÆGTET ADGANG*

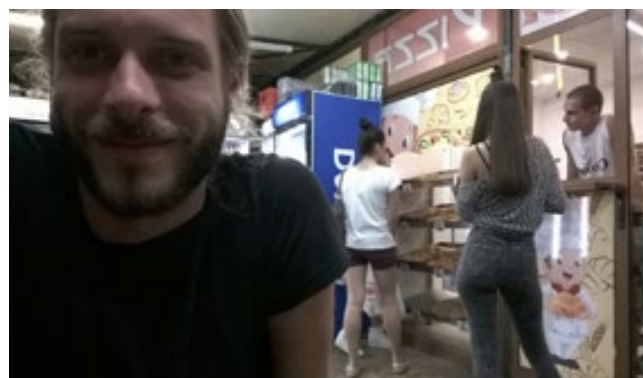
Det var hyggeligt udenfor bageriet. Øllerne var billige, gæsterne var tarveligt klædt, og der var ikke skyggen af snob. Det gav et sæt i mig, da en stor, hvid hund for forbi vores bord og løb direkte ud i trafikken, hvor en turistbus måtte klodse bremserne for at undgå dyret. Så kom ejeren styrtende. Med skrig og skrål sprang den unge punkertøs frygtløs ud i samme strøm af biler. Også punkertøsen slap uskadet, men så snart hun nåede den hvide køter, som ikke havde røkket sig af pletten foran bussens forlygter, sparkede hun ud efter den og ramte den så hårdt bagi, at den fløj klynkende op på fortovet, hvor den fik en efterfølgende gang bulgarsk skældud.

Lettede over det relativt positive udfald for hunden rejste vi os og gik tilbage mod vores oprindelige mål, båret frem af en kødrand af festaber.

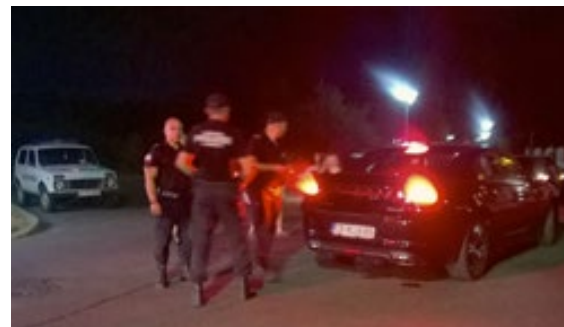
ØLPAUSE PÅ BAGERIET

DER LANGES BOLLER OVER DISKEN

BAGERIHYGGE

*POLITIET PRØVEDE DERES BEDSTE PÅ AT HOLDE
BANDITTERNE I ØRENE*

*MEN NU VAR DER ALT FOR MANGE BANDITTER I
FORHOLD TIL DE FÅ POLITIMÆND*

LANDINGSBANEN TIL DEN BERØMTE NATKLUB, "NUMBER ONE," HVOR VI ENDELIG SLAP IND

HER BEDER SERVITRICEN I "NUMBER ONE" OM KR. 400 FOR LEJE AF VORES LILLE BARBORD

*NUMBER ONE VAR
FULD AF FULDE
BULGARER MED
LOMMERNE FULDE
AF KONTANTER*

TYSKEREN SKABER LAND-ART UDENFOR INDGANGEN TIL NUMBER ONE

LYSREKLAME I SB

DA TYSKERENS VÆRK VAR FULDENDT, FORLOD VI DE SMARTE KLUBBER FOR AT FESTE VIDERE I SB

LAST STOP BLEV DENNE UDMÆRKEDE KARAOKE BAR, HVOR VI KUNNE SLAPPE AF MENS DARIJA SANG HJERTET UD

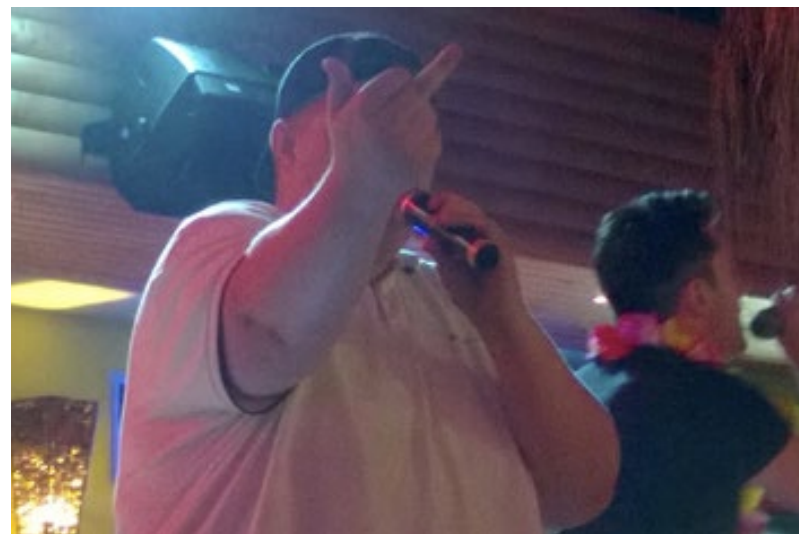

GÆSTERNE PÅ VORES KARAOKE BAR VISTE STOR BEGEJSTRING

DARIJA NØD SIN STILLE SANG OG STRÅLEDE SOM EN EVENTYRSPRINSESE

DE ENGELSKES KARAOKETURISTER UDSTRÅLEDE DERES HELT EGEN ENERGI, MENS DE SANG

POOLEN PÅ VORES HOTEL SET FRA VORES ETAGE DAGEN DERPÅ

TO DØGN MED FEST OG BALLADE SÆTTER SIT PRÆG
MAN MÅTTE IKKE LAVE PØLSER I POOLEN PÅ VORES HOTEL

DEN LILLE, YNDIGE BY NÆR SUNNY BEACH VAR GODT KAMU-
FLERET AF TURISTRAGELSE

TO LOKALE GUTTER PÅ NØGENSTRANDEN. DE SMED
DESUVÆRRE IKKE TRUSSERNE

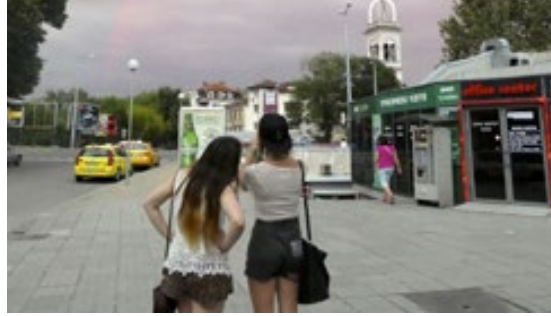
NØGENSTRAND UDEFOR SUNNY BEACH
EN LILLE GADE I BYEN, HVOR DER IKKE VAR BUTIKKER

FORSVARÅRN MED UDSIGT
TIL SUNNY BEACH

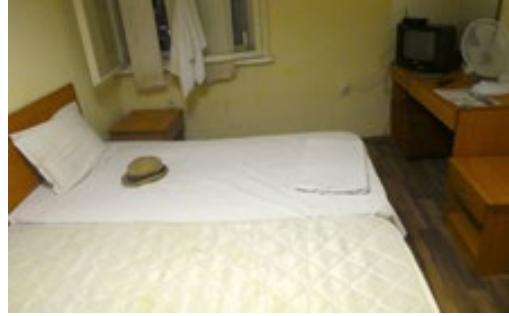

EFTER EN FORRYGENDE TID PÅ SUNNY BEACH
KØRTE VI FEM SMÅFULDE OG FORBRÆNDTE
TILBAGE I RETNING AF SOFIA

JEG BAD OM AT BLIVE SAT AF ET ELLER ANDET STED MIDT I LANDET,
SÅ DE LOD MIG FORLADDE BILEN I EN BY VED NAVN, PLOVDIV

DA JEG ANKOM TIL PLOVDIV SKØD EN REGNBUJE OP FRA UNDER-
GRUNDEN

MIT YDMYGE KAMMER PÅ VANDREHJEMMET I PLOVDIV

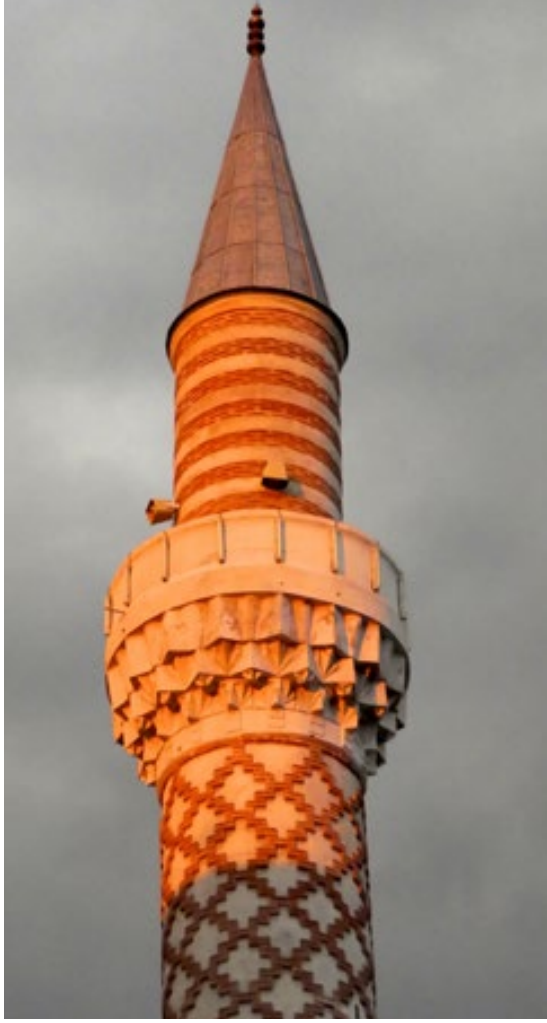

*PLOVDIV ER EN BY FULD AF RUINER,
SOM DER VÆRNES MEGET OM*

CHARMERENDE HUSE I DEN GAMLE BYDEL I PLOVDIV

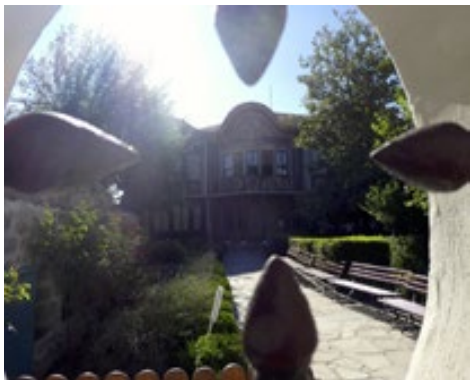
SOLSKIN OG REGNSKYER FREMHÆVER MINARETEN I PLOVDIV

KRISTENT TÅRN I PLOVDIV

PLOVDIV SET FRA TOPPEN AF DEN GAMLE BY

HUS I DEN GAMLE BY I PLOVDIV – JA, MAN KUNNE BLIVE VED AT TAGE BILLEDER AF INTERESSANTE HUSE I DEN GAMLE BY, OG JEG TOG OGSÅ EN MASSE, MEN DET BLIVER HURTIGT FOR MEGET, SÅ JEG SKAL PRØVE AT BEGRÆNSE MIG

JEG BESØGTE ET BAGERI I PLOVDIV OG KØBTE EN AF DERES SØDE SAGER

TO TELEFONER I SAMME BÅS. MAN MÅ TALE MÅS MOD MÅS

*UFÆRDIGT HUS MED
GRAFFITI, PLOVDIV*

*BEBØELSE PÅ KANTEN
I PLOVDIV*

SÅ ENKELT KAN DET GØRES I PLOVDIV

REKLAME PÅ VÆGGEN AF EN FOTOGRAF I PLOVDIV

SKRIFTEN PÅ VÆGGEN I PLOVDIV

KAT MED SANS FOR HUMOR I PLOVDIV

REX! / PLOVDIV

SØRGMODIG / PLOVDIV

ENSOM PIANIST I PLOVDIV

LEDNINGER MØDES PÅ PÆL I PLOVDIV

PROFESSIONEL GADEGRAFFITI I PLOVDIV

STOR KLOVN I PLOVDIV

GRAFFITI PÅ BJERGET I PLOVDIV

DET KLASSISKE, BULGARSK KØKKEN BYDER PÅ ET KÆMPE UDVALG I PLOVDIV

DEN DAGLIGE SHOPSKA SALAT OG ET STORT GLAS IRAN

*SPRINGVANDET I PLOVDIV SKIFTER FARVE,
MEN FULDMÅNEN FORBLIVER HVID*

TAGKONSTRUKTION I PLOVDIV

Kl. 8:15 købte jeg en togbillet til afgang kl. 8:30. Der stod dog kl. 8:35 på billetten, men toget kørte først kl. 8:46. Ingen stress. Personalet bevægede sig stille og roligt. Vi kører, når vi kører.

Jeg bad billetlugedamen om at komme op mod bjergene. Jeg håber, hun forstod. At jeg fik en billet i den rigtige retning. Jeg er ikke sikker på, hvor jeg er på vej hen, eller hvor lang tid det vil tage. Heller ikke byernes navne. Jeg skal skifte i en by, som lyder som "Septembri," og så skal jeg finde det rigtige tog på det rigtige tidspunkt og den rigtige perron mod en by der lyder som "Vellingrad." En ting ved jeg dog. Nu kører det på skinner. Jeg kan ligeså godt læne mig tilbage og nyde uvisheden. Og udsigten. Vognen ryster for meget til at skrive dagbog.

Jeg var nød til at rykke fra min plads, hvor jeg lige var blevet så glad for en natsværmer, som sad på ruden og en flink, ældre herre, som sad på sædet overfor. Men der annonceres ikke stationer i toget, og jeg kunne ikke læse skiltet på stationen fra de bagerste vogne i toget. Således lykkedes det mig at spotte "Septembre" i tide og stå af her, hvor jeg nu har fået serveret en espresso og en appelsinjuice på en café i parken et par kilometer fra banegården. Jeg tror nok mit tog til Vellinggrad går kl. 13:31,

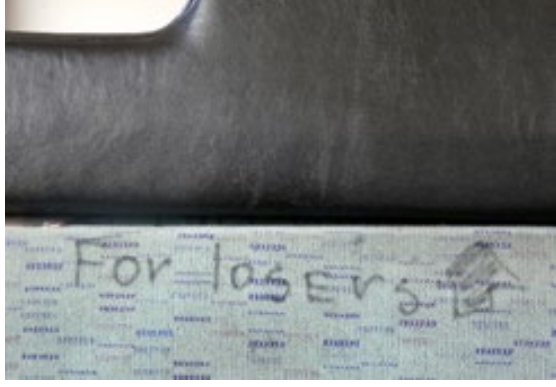
så jeg har ca. tre timer til at opleve Septembre. Her er super lokalt, og jeg bliver forsigtigt og reserveret observeret fra alle vinkler.

NATSVÆRMER PÅ RUDEN
I TOGET FRA PLOVDIV

ANKOMST TIL SEPTEMBRE
BANEGÅRD

BESKED PÅ SÆDET OVERFOR
MIT PÅ TOGET FRA PLOVDIV

DET VAR SVÆRT AT TYDE
TOGTIDER OG DESTINATION-
ER PÅ TAVLEN PÅ SEPTEMBRE
BANEGÅRD

FRISKE FRUGTER SÆLGES FRA
BAGHAVEN – JEG KØBTE EN
SAFTIG ABRIKOS

Egentlig var jeg på udkik efter lidt at spise, da jeg ikke nåede morgenmad inden toget. Men her serveres kun drikkevarer. Jeg fik allerede en espresso i en kiosklignende café udenfor stationen, så det bliver hurtigt til for meget kaffe, hvis jeg ikke finder andet at fortære. Derfra bevægede jeg mig forbi en lille våbenhandler, købte en skøn, frisk abrikos fra en dame i en privat indkørsel og endte i parken.

*VÅBENHANDLER MED SANS FOR HUMOR.
EN RÆV SOM SKYDER HARER?*

ER BÆNKEN BLEVET BRUGT FOR
MEGET ELLER FOR LIDT?

137

*BYENS CENTER, HVOR JEG HVILEDE PÅ DEN LOKALE CAFE VED SIDEN AF ET UDTØRRET SPRINGVAND OMRINGET
AF ØDELAGTE BÆNKE OG EN PARK AF MISHANDLEDE TRÆER*

Her er dejligt fattigt. Altså fattigt på den hyggelige måde. Det lyser langt væk. Bygninger og veje er forfaldet. Altså ikke i forfald, for det stadie er for længst overstået. Nu har byen sat sig i på et mere permanent niveau, hvor forfald er norm og standard. Parken er groet til, hvor der ikke er svedet af under solen. Der er ingen vand i fontanen. Og det er dejligt. Man har fundet en fælles identitet. Affundet sig med situationen og accepteret et stabilt leje. En rimelig levestandard. Ens for alle. Så man slapper af. Skal ikke noget andet. Ikke noget med vækst. Ikke noget med fremskridt eller byfornyelse. Ikke noget mere. Noget bedre. For det bliver ikke bedre. Man kender hinanden. Man bevæger sig langsomt og naturligt og tager sig tid til at hilse og vende verdenssituationen i den lille, velkendte verden. Tid til at sidde over en espresso dagen lang og hygge. Her er hyggeligt. Selvom jeg stikker ud, så er der ingen, som generer mig. Og jeg hygger mig derfor også. Den gode, fattige "vi-skal-ikke-noget" stemning smitter. Min eneste årsag til stress er visheden om, at jeg skal videre med næste tog koblet med uvisheden om tidspunktet og hvilket spor det går fra. I mellemtiden skinner solen. En svag brise hvisker i en hængepil, og en hyggelig og uforståelig pludren blandt de lokale på caféen massager mine trommehinder, så det er en fryd. Det kan være godt, ikke at forstå, hvad der bliver sagt. A plain life is good a good life.

DER HANDLES VED DEN LOKALE KIOSK

ENDELIG ANKOM TOGET

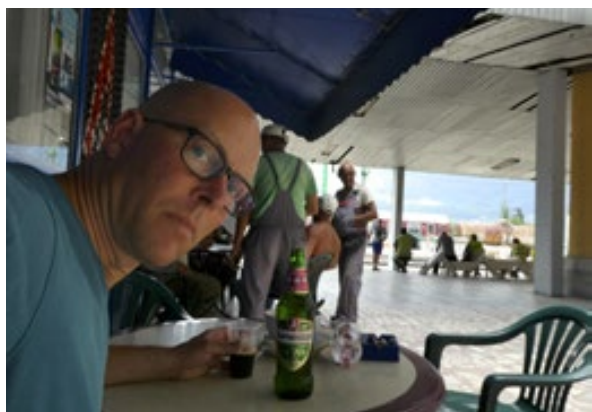

DET GÅR NOK IKKE SÅ GODT FOR DET LOKALE BASKETBALL HOLD

BANEGÅRDENS TOILET SER RET FLOT UD PÅ YDERSIDEN,
MEN NEDE I DEN MØRKE KÆLDER VENTEDE EN GRUSOM
STANK OG EN ULÆKKER SUPPE AF VAND OG PIS OG LORT

Nu sidder jeg ved en lille café/biks med udsigt til toget. Jeg er omgivet af de skønneste typer, der ville være selvskevne som statister til den næste film i serien af "Pirates of Caribien." Jeg kan ikke få mig til at fotografere dem. Filmer dem med øjnene i stedet for ikke at forstyrre skønheden. For ikke at invadere den lokale ånd som den imperialistiske turist, der tilfredsstiller sin sult for sensation ved at indsamle bevismateriale om verdens forgængelighed for at styrke troen på sin egen udødelighed. Jeg har på intet tidspunkt følt mig truet af folk i Bulgarien. Ikke endnu. De ser jo ret barske ud i min optik. Solsvedne og furrede ansigter med vagtomme øjne. Store tatoveringer. Store ølmaver. Store biceps muskler. Store arbejdshænder. Brede skuldre. Men indbyrdes opfører de sig som blide lam og kærlige kammerater. Masser af latter og gas og morskab. Det ville være fantastisk at kunne tale bulgarsk og slå en samtale op med disse levemænd. Den eneste ordveksling jeg kunne vriste ud af forsamlingen var nogle få, engelske gloser fra den overdrevne flinke caféjer, Stoja, som serverede min kaffe med verdens største smil.

VENTER PÅ TOGET VED DEN LILLE CAFÉ

*MIN TYSKE LEDSAGER, ALBRECHT, SOM JEG MØDTE
PÅ BANEGÅRDEN I SEPTEMBRE*

*SJOV OG BALLADE MELLEM TOGVOGNENE, MENS
VI KØRTE OP GENNEM BJERGENE*

Det er gået op for mig, at jeg endelig er endt udenfor YOUSEE. Jeg kan ikke komme online, så jeg må nøjes med at eksisterer i praksis.

Da jeg sad ved caféen med udsigt til toget i Septembre, spottede jeg en backpacker. Han kom hen til caféen og satte sig ved et andet bord. Jeg inviterede ham hen til mig, og vi rejste sammen på samme tog. Fyren var 32 år, tysker fra Dresden og var på vej op i bjergene via byen Bansko. Hans navn var Albrecht. Mens han rejste i bjergene med telt og sovepose, så vandrede hans kæreste gennem Tyskland. Vi talte om, hvor godt det kan være at rejse alene.

Der var ikke mange på toget, så vi havde sjov med at rulle forskellige vinduer op og ned og fotografere ud. Det gamle tog bevægede sig bemærkelsesværdigt langsomt op mellem bjergene, så det blev selve rejsen, som det hele kom til at handle om. Ikke forbindelsen. Vi balancerede på den lille platform mellem vognene. Hang i gelænderet og svingede frem og tilbage, mens vognene krængede rundt om de skarpe sving. Noget som ikke lader sig gøre derhjemme, hvor alt er skærmet af. Vi fjollede rundt og legede som børn, indtil det blev for meget, og vi satte os atter på vores voksne røvhuller og stirrede ud i skoven.

Der sad en enkelt kvinde i vores vogn. Vi så kun hendes fødder, men det viste sig, at hun også stod af i Velingrad. Den unge tysker fortsatte på toget mod en anden bjergby. Da vi stod på perronen, spurgte jeg, om hun kendte et hotel. Hun var meget venlig. Ringede til gæstehuset, "Vesinel," og bookede et værelse for mig til to nætter. Hun ringede også efter en taxi og fortalte chaufføren, at han ikke skulle snyde mig. Det gjorde han vist heller ikke. Jeg kom frem for 2 Lev inklusive drikkepenge. Det svarer til omkring 14 kroner. Værelset koster 30 Lev, hvilket nok er lidt dyrt på disse kanter, men det er også stort og rart og særdeles fredsommeligt nu, da jeg ikke er online.

GÆSTEHUSET, VESINEL, I VELINGRAD

MIT VÆRELSE I GÆSTEHUSET, VESINEL, I VELINGRAD

VELKOMMEN TIL VELINGRAD

**Tirsdag den 19. juli, kl. 18:44
En restaurant jeg ikke kan tyde
navnet på, Velingrad**

148

Jeg er super sulten men tvivler på, om jeg kan holde maden i maven. Jeg er blevet ramt af diarre og har måtte tømme mig adskillige gange. Lidt af en dårlig kombination når jeg gerne vil op i bjergene. Jeg er ganske enkelt på skideren. Det kan måske være al den kaffe? Jeg kan ikke finde andre årsager. Samtidig føler jeg en forkølelse under opsejling. Det har jeg forsøgt at slå ned med en halv liter friskpresset appelsinjuice. Byen her er nemlig kendt som landets Spa Retreat, så det er vel et godt sted at blive rask. Jeg har bestilt en Ayrans med aftensmaden. Håber den kan få ro på det boblende tarmsystem. Hvor er man dog skrøbelig.

KANON I VELINGRAD

UFÆRDIGT BYGGERI OG INTERIMISTISK TIVOLI I VELINGRAD

MONUMENT I VELINGRAD

*SIGØJNERGADEFEJER MED BULGARSKE ROSER
I FORGRUNDEN*

*DEN SORTE SLØJFE PÅ HAVELÅGEN
FOR AT MARKERE ET DØDSFALD*

FORBUDSSKILT PÅ INDGANGSDØREN
TIL BYENS FINESTE HOTEL

ER DET EN PLAKAT FOR EN MAD-
KONKURRENCE, SOM HÆNGER PÅ
TRÆET VED SIDEN AF DØDSANNON-
CEN? BEGGE ER SIRLIGT OPSAT MED
TEGNESTIFTER

Jeg måtte hjem og ligge mig lidt. Og tømme mig igen, igen. Nu er jeg temmelig medtaget og kunne egentlig godt sove, men alting starter sent i Bulgarien, så det giver bedre mening at trække tiden ud.

Jeg har bestilt en Jägermeister til halsen og en øl til hovedet. De lokale sidder udenfor, hvor det ligner fuldt hus. Herinde i barens muld og mørke har jeg masser af plads til mig selv. I godt selskab med 80'er og 90'er musikken, som stadig er det "Nye sort" her til lands. "I got to let you know..." synger INXS i en teknoudgave og bringer søde minder til overfladen. Demonstrere hvor væsentligt det er at lagre nogle værdifulde oplevelser i krop og sind. Jeg er lige ved at tro, at det lille glas Jägermeister fungerer. Halsen føles allerede bedre!

"DJ Harmer," Fashion Garden Café, annonceres over højttalerne. Det må være kunstnerne bag den sprøde retro-tekno.

Nå, ja. Jeg blev ikke færdig med Sunny Beach. Vi forlod bageriet i langt bedre humør, end da vi satte os. Vi fulgte nu en strøm af smart klædte mennesker i retning af de berømte barer. Vi havde besluttet os for at prøve "Number 1," som meget passende lå først i rækken. Da vi fik baren i sigte, lå den gemt bag et hav af sorte

luksusbiler på den store parkeringsplads. Vi var heldige at ramme en ganske kort kø ved døren. Ved indgangen blev vi kropsvisiteret og fik lov at betale entré. Indenfor var et gigantisk lokale fyldt til bristepunktet med festglade bulgarer, som vrikkede lystigt til alt for høj teknomusik. Fint nok. Tidligere var vi skredet, fordi det var tomt. Nu var det problem ude af vejen.

Da vi banede os vej mod orkanens øje, blev jeg væk for de andre. Jeg stod alene og flagrede længe nok til at huske, at jeg ikke huskede vejen til vores hotel. Heldigvis havde jeg stukket hotellets kort i pungen, så jeg altid kunne vise det til en taxi. Det blev dog ikke nødvendigt, for jeg blev fundet og hevet hen til et lille barbord, hvor de andre stod og ventede.

Jeg nåede lige at hilse og tage en kort film med telefonen, inden en tjener bad os betale. For hvad? Vi havde ikke nået at bestille. For bordet. Kr. 400. Der stod en hel flaske whisky på bordet, og den fulgte med i handlen.

Vi blev hurtigt enige om at overlade det lille bord og den store flaske til andre, heldige gæster og stillede os nær baren i en tæt klynge. Pladsen var blevet trang og musikken var ved at presse trommehinderne ind i hjernen. Jeg bestilte tre

Jägermeister shots for syns skyld. De to piger ønskede ikke noget. Det blev 90 kroner. En vild pris i Bulgarien!

Der var ikke nogen tvivl. Nu havde vi prøvet VIP turen og havde allerede fået nok, inden det rigtigt kom i gang. Inden vi for alvor blev flået. Så vi skød vores shots ned i løgnhalsen og satte kursen mod exit.

Felix var fortørnet. Da vi kom ud, så han et stykke fladtromlet sandstrand ved siden af indgangen. Han sprang resolut ud i sandet og trampede mønstret af en stor pik med nosser. Så var det sagt. Vi andre brød sammen i grin, og den gode stemning blev genoprettet. Vi tog en taxi tilbage til Sunny Beach.

Vores tyske veninde, Darija, havde sukket efter at synge karaoke, siden vi forlod Sofia. Hun havde endda sunget til radioen, mens hun kørte ud ad motorvejen. Nu skulle vi bestemt finde en karaokebar!

Vi indtog et sofaarrangement på den første og bedste af slagsen og Darija småløb lige så sødt op til aftenens vært for at skrive sig på listen. Vi måtte vente temmelig længe, inden hun fik sin mikrofon og sit moment of fame. Imens var de andre

blevet døsig. Daria måtte bede om et tæppe for at putte en smule. Det var også blevet sent, og gårsdagens all-nighter begyndte at hævne sig. Jeg havde ikke oplevet karaokeskuet før, så jeg følte mig godt underholdt af det vanvid, som udspillede sig på scenen. Endelig fik Darija indløst sin tørst for performance og vi kunne rykke videre. Hun var ikke så dårlig, men det må være noget man selv brænder for mere end det hårdt prøvede publikum. Den engelske besætning ved natbordet ved siden af præsterede at ryste mig både auditivt og visuelt. De toppede deres performance af med en finger fra den fedeste af gruppen.

Det blev enden på balladen. De andre kunne ikke mere og ville hjem. Jeg havde drukket så meget espresso, at jeg var gået i overdrive og var helt klar på at fortsætte men viste alligevel solidaritet. Det er måske al denne kaffe, som sprøjter ud af mig disse dage?

Søndag stod på strandtur. Vi var blevet enige om at finde en anden strand end fluepapiret midt på Sunny Beach. Så snart vi havde pakket, kørte vi ud til den nærliggende oldtidslandsby, Nessebar, for at opleve en gammel kulturperle af en havneby. Vi gik gaderne tynde, men kunne næsten ikke få øje på de arkitektoniske perler bag al deres turistgøgl. Der var indrettet restauranter og butikker på nær

sagt enhver bygning. Vi spiste en udmærket frokost og gik så tilbage til bilen og skyndte os videre. Ikke langt fra Nessebar drejede vi til venstre ad en jordvej i søgen efter en strand. For enden af vejen fandt vi et stort fitnesscenter, hvor man træner til høj teknomusik. Bag centret lå en elendig stribe strand med stinkende dyner af rådden tang. Da jeg stod godt gemt fra offentligheden på stinkestranden, så jeg lige mit snit til at skifte til badebukser. Den skarpe Felix havde imidlertid opdaget en smal sti, som førte mod nogle sandbakker. Vi fulgte stien og blev ført ned til en helt fantastisk strand med det reneste sand og det reneste vand. Det kom som noget af en overraskelse for os alle, at den første ende af stranden var forbeholdt nudister. Atter måtte jeg lægge en fordom om bulgarerne i graven. De er slet ikke så bornerte, som jeg havde forstillet mig.

Sorte fluer sværmer om mig. Sådan er det jo ofte, når man knokler i timevis for at nå toppen af et bjerg og nyde den gode udsigt og den ro, som man forestiller sig at finde på så afsides et sted. Heldigvis for fluerne, har de snart noget lækkert i vente, for min diarre er ikke overstået! Eller også fornemmer de det allerede og flyver utålmodigt omkring mig for at tigge. Ligesom i aftes da jeg forsøgte at nyde min aftensmad på en fortovscafé. Der stod pludselig en lettere vandskabt sigøjnerkvinde og tiggede med udstrakt hånd, snavset og pjaltet med de mest bedende øjne. Jeg havde set hende vandre op og ned ad samme gade tidligere på dagen, så hun var åbenbart stadig på arbejde. På venstre side af bordet tiggede en hund og under bordet en kat. Katten havde lært sig at bjæffe og kikkede sultent op til mig mellem mine knæ. Hunden havde lært at danse og rejste sig på bagbenene og gav et lille show. Det blev for meget for katten, som jog hunden bort med en serie hidsige bjæf. Nogle andre gæster jog sigøjnerkvinden bort og tilbage var kun den bjæffende kat, som jeg endte med at måtte fodre en godbid, uden nogen opdagede det. Og nu de sorte fluer. Jeg tager altså lige en pause for at fodre dem af...

*ET FORSIGTIGT HVIL PÅ HVAD DER ER TILBAGE
AF EN BÆNK*

*EN SPAND TIL VAND VED EN RESTEPLADS PÅ
BJERGET*

EN HYTTE I SKOVEN MED BULGARSK FLAG

UDSIGT OVER VELINGRAD

Jeg lagde mig til at sove på bjerget. Vandreturen, fluerne og den tynde mave havde gjort mig træt.

Mens jeg sov, drømte jeg. I drømmen kæmpede jeg med de sædvanlige forhindringer og prøvelser. Men denne gang kom jeg helt igennem besværlighederne og ud på den anden side. Jeg fandt friheden, kærligheden og sjælefreden. Jeg fandt et liv i fuldkommen selvstændighed, hvor fællesskabet var et tilvalg og meningen med livet var givet. Jeg så ganske enkelt lyset.

Jeg vågnede til klokkeklang. Da jeg kikkede over en klippe i retning af lyden, fik jeg øje på en gammel mand med sine geder. Dyrene havde hver en klokke om halsen, som klang, når de hoppede omkring i det kuperede landskab. Jeg samlede mine ting sammen og gik ned for at hilse på hyrden. Da havde jeg allerede glemt drømmen og måtte nøjes med den følelse af lys, som den efterlod mig.

Han sad og spiste sin madpakke. En stor humpel hvidt brød med noget i. Han så op med et stort smil og afslørede et furet og vejrbitdt ansigt, som nok kunne fortælle mange, gode historier. Her er det så en skam, at jeg ikke taler sproget. Han kunne naturligvis ikke et ord engelsk, så det blev kun til et "Hi!" og så et "Chau!"

Jeg tog en anden rute ned ad bjerget. Længere nede var der bygget shelters med bålplads til vandrefugle. De var i dårlig forfatning men ellers rene og ordentlige. Der svines ikke på bjerget her, som der gør i Albanien. Det er da rart at se. Jeg blev optaget af de ranke fyrretræer og de små blomster i krattet.

Utroligt nok førte den nye rute direkte ned til gaden, hvor jeg bor. Jeg nåede lige at komme ind, før røvhullet råbte: "Så er det nu!" Siden har jeg måtte styrte på toilettet adskillige gange. Selv under den middag, jeg spiser i skrivende stund.

Jeg har fundet en traditionel, bulgarsk restaurant, hvor der spilles live folkemusik af to muskelmænd med hvert sit Korg keyboard og en sangerinde med store bryster og høje hæle. Mens de to keyboardsmænd sidder naglet til deres plads på en scene i hjørnet af lokalet, så vandre sangfuglen rundt ude på terrassen, hvor de fleste gæster foretrækker at sidde. Sikkert fordi de ryger ustandseligt. Herinde er blot fire gæster inklusivt mig. Et kærestepar ved siden af, hvor pigen kikker over til mig bag om mandens ryg, hver gang fyren bøjer sig for at spise. Og en midaldrende herre. Mon han er på alder med mig? Han er så tændt på sangfuglen, at han har rykket stolen ud på siden af bordet for at få bedre udsyn, så han må spise sidelæns. Og så mig. Hvem er jeg. Hvad laver én som mig på et sted som dette?

Det bliver sikkert sidste aften i Velingrad. Jeg har ikke booket værelset til i morgen. Jeg håber at kunne tage et slow train videre op gennem bjergene.

De par dage, jeg har tilbragt i Velingrad, har jeg ikke ført en samtale bortset fra med den lille, buttede pige, som tog sig af mig, da jeg stod af toget. Der er næsten ingen, som taler engelsk. Deres TV er også synkroniseret, så der er ingen hjælp at hente. Hvis man var klog, så skulle man bruge livet på at studere så mange sprog som muligt. Det er en stor blokering, når man ikke taler samme tunge. Både for den rejsende og for den lokale.

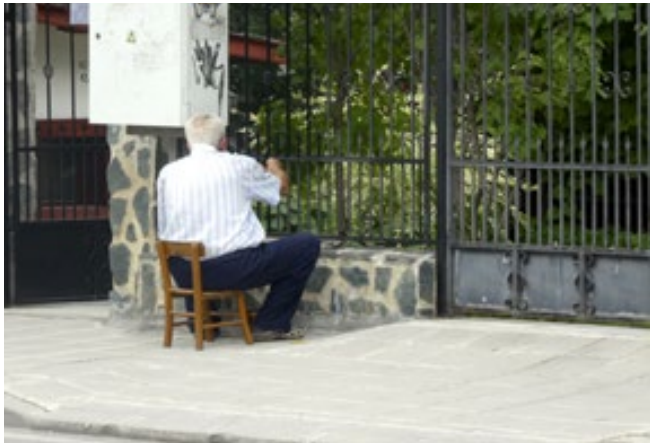
Jeg har ikke malet artmoney endnu. Dels har jeg ikke følt mig inspireret. Dels har naturen ikke gjort det nemt med de mange, høje træer, som blokerer udsynet. Dels har den diarre gjort mig så udmattet, at jeg dårligt orker noget.

Den ivrige, midaldrende mand ved bordet foran, er iført en blå nylonjakke med påskriften: "HK Handel." Skal jeg så formode, at han taler dansk? At han har arbejdet i Danmark? Mens jeg overvejer at henvende mig, så føler jeg den tredje udtømning under aftensmaden er ved at melde sin ankomst. Det ligner en mand med en mental udfordring. Det bliver nok en større mundfuld at prikke hul på

ham. Jeg vil jo gerne møde nogle mennesker, men menneskelig kontakt handler også om at give, og lige nu føler jeg ikke, at jeg har noget at give af. Det er bare en gang tynd lort det hele!

Sangfuglen må have opfordret gæsterne til at danse. To damer klædt i hvidt lagde ud. Snart kom flere til, og nu er der dannet en kæde af folkedansende bulgarer på terrassen. Hvor serberne sidste år demonstrerede deres imponerende kendskab til deres sangskat, så er det nu bulgarerne, som viser deres kendskab til spjættende dansetrin. Det er meget rørende. Og nu må jeg løbe, for fjerde gang...Jeg håber, det får en ende, og at enden ikke er min egen.

Bulgarerne spiser generelt meget langsomt. Det er lige noget for mig, for sådan har jeg altid haft det til stor irritation for familie og venner. Men her bliver ingen irriteret. Her er det ganske normalt. Hvis man ikke er normal, kan man bare rykke pælene op og slå sig ned blandt folk med samme tendenser. Så bliver man atter normal.

GAMMEL MAND PÅ BARNSTOL MALER SIT STAKIT

INDENFOR I BYENS UFÆRDIGE BYGNINGSPROJEKT, VELINGRAD

HØJT SPIL I VELINGRAD

MODETØJ I VELINGRAD

HVIS MAN IKKE ALLEREDE ER SKÆV I VELINGRAD, SÅ SKAL MAN BARE SÆTTE SIG HER

ENDNU EN SÆR KUNSTINSTALLATION VED BANEGÅRDEN I VELINGRAD

TOGTIDERNE PÅ BANEGÅRDEN I VELINGRAD – HER VAR INTET ELEKTRONISK, MEN MÅSKE VAR DET TIL AT REGNE MED?

LØJERLIG CEMENTSKULPTUR MED DRIKKEVAND VED BANEGÅRDEN I VELINGRAD

РАЗПИСАНИЕ ЗА ДВИЖЕНИЕ НА ВЛAKOBEТЕ - ВЕЛИНГРАД		SCHEDULE OF TRAIN MOVEMENTS - VELINGRAD	
ПРИСТИГАЩА / ARRIVING	ТАРА / STATION	ЗАМИНАВАЩИ / DEPARTING	
3.38 8.55 14.54 19.27	СЕПТЕМВРИ СЕРТЕМВО	4.40 8.32 13.34 17.09 22.00	
	ПЛОВДИВ PLOVDIV	4.40 8.32 13.34 17.09 22.00	
	ЯМБОЛ	4.40 8.32 13.34 17.09 22.00	
	ВАРНА VARNА	8.32 17.09	
	БУРГАС BURGAS	4.40 13.34 22.00	
8.29 13.31 17.07 21.57	ДОБРНИЦЕ ДОБРНИШТЕ	3.53 10.00 14.55 19.30	
	СОФИЯ СОФИЯ	4.40 8.32 13.34 17.09	

ПЪЛТИЧЕСКИ ВЛAK / PASSENGERS TRAIN
 ДВИЖИ СЕ СЕЗОННО / SEASON MOVEMENT
 ДВИЖИ СЕ В ПЕТА / MOVEMENT AT FRIDAY
 ДВИЖИ СЕ В СЪБОТА / MOVEMENT AT SATURDAY
 ДВИЖИ СЕ В РАБОТНИ ДНИ / MOVEMENT IN WORKING DAYS
 ДВИЖИ СЕ В НЕДЕЛНИ И ПРАЗНИК / MOVEMENT AT SUNDAY AND HOLIDAY
 ДВИЖИ СЕ НА ОПРЕДЕЛЕН ДАТУМ / MOVEMENT AT SPECIFIC DATES

16.12.2016

SEKRETÆREN ARBEJDER TROLIGT VIDERE, MENS HÅNDVÆRKERNE FJERNER DET GAMLE KONTOR OG BYGGER ET NYT I VELINGRAD

HOLD ØJE MED FLYVENDE STORKE OVER VELINGRAD!

PAS PÅ FLYVENDE HESTEVOGNE I VELINGRAD!

READ THE WRITING ON THE WALL I VELINGRAD

Jeg måtte hjælpe en gammel mand med at proppe mønter i kaffeautomaten. Han kunne dårligt bruge sine gamle hænder. Mønterne gemte han i håndtaget på sin stok. Han var sådant et menneske, som man kunne ønske sig at sludre med, men igen kommer sproget på tværs. Han var også super fotogen med hat og stok og furet, solbrændt ansigt med fugtige og erfarne øjne. Men det tillader jeg ikke mig selv. Så han kikkede bare på mig og jeg smilede forlegent tilbage. Hvad skal man stille op?

Det er naturligvis et mysterium, hvordan man kommer på toget. Billetlugen er lukket, tegnene på tavlen giver ingen mening, og ingen taler engelsk. Jeg gætter på, at der kommer et tog, og at jeg kan købe billet på toget. Med lidt held kører det imod de højere bjerge, hvor jeg ønsker mig hen. Forhåbentlig dukker der et tog op snart, og forhåbentlig findes der et WC på toget. Min mave er begyndt at boble igen, og nu véd jeg godt, hvad det betyder. Selvom det er en trist rejsebeskrivelse, så er den tiltagende diarre begyndt at præge turen. Inden jeg sov, var jeg på WC tre gange indenfor 10 minutter. Jeg måtte også vågne ved 3-tiden og gentage bedriften. Og her til morgen igen flere gange i træk. Så det gælder bare om at være varsom.

PÅ TOGET VIDERE FRA VELINGRAD, PASSEREDE JEG FLERE STATIONER, SOM VIRKEDE FORLADT. HER MÅTTE HUNDEN VENTE FORGÆVES, FOR TOGET STANDSEDE HELLER IKKE DENNE GANG.

DENNE INDUSTRIELLE STORK HAR BYGGET REDE I REDELIGHEDEN.

Jeg kom ikke derhen, hvor jeg forsøgte at komme. Blagoevgrad. Til gengæld kom jeg med det rigtige tog. Altså toget i retning af bjergene. Men toget kørte ikke længere end til Bansko, så jeg besluttede at blive her et par dage i stedet. Hvis jeg vil videre, bliver det med bus. Det er lidt ærgerligt, for jeg er blevet glad for de bulgarske bumletog, som kører blot en anelse hurtigere, end man går. Det er en god og afstressende rejseform for den, som ikke har travlt. For den utålmodige må det grænse til tortur.

På toget fik jeg endelig en tiltrængt samtale. En mor og datter tilbød at hjælpe, da jeg bad konduktøren om en billet til en by, hvor toget ikke kørte til. Det viste sig, at de bor i Melburn, Australien og derfor taler udmærket engelsk. De var på ferie og familiebesøg og på vej til Bansko for at opleve Bulgariens højeste bjerge. Disse bjerge sidder jeg nu og skuer imod fra en blød stol i en smart café til tonerne fra chill-out techno musik.

Jeg måtte som sædvanlig vandre langt og svede igennem, inden jeg tilfældigt faldt over et hus i Old Town, hvor de udlejede et værelse. Manden i huset hedder Ivan. Han taler en smule engelsk, da han arbejder tre måneder i London som ung. Selvom han er blevet gammel, så sidder det stadig fast. Men jeg fornemmer, at

Ivan forstår mindre, end han så stolt foregiver. Konen taler ikke et ord. Til gængæld er det hendes hus og hende, som er bossen, forklarede den rare Ivan.

HUSET I OLD TOWN, BANSKO

VÆRELSET VAR SIKRET MED EN SOLID LÅS

Jeg fik værelset for 15 lev per nat og bestilte straks to nætter. Jeg købte også en dejlig frokost, som jeg kunne nyde fra balkonen med udsigt over Old Town. Huset er meget primitivt, men jeg tror jeg har været heldig. Her føles rart og trygt.

Jeg opgav at finde busstationen efter at have vandret langt ud ad en endeløs landevej. Jeg tror skiltene peger i lidt vilkårlige retninger. De ledte heldigvis til en storkerede, hvor jeg kunne betragte de store fugle på nær hold. Det vrirler med storke. Både på himlen, hvor de flyver i flok, og på markerne mellem bønder, som høster med le. Og på skorstene og tårne som ikke er i brug. Og sådanne skorstene og tårne er der mange af. Landet præsenterer et overflødighedshorn af forladte eller halvfærdige bygninger.

INDGANGEN TIL KIRKEGÅRDEN I BANSKO

KIRKEGÅRDEN I BANSKO OPLEVET INDEFRA

På udkik efter busstationen kom jeg forbi en kirkegård. Jeg har set utallige dødsannoncer overalt men manglede at besøge en kirkegård. Væggene omkring den lille indgangsdør i stenvæggen var plastret til med disse karakteristiske dødsannoncer. A4 opslag med foto af afdøde og en lille tekst. En mand havde endda to annoncer oppe at hænge. Mon han døde to gange, eller skulle man blot sikre sig, at han blev husket forsvarligt? Jeg kender ikke traditionen eller hensigten med annoncerne, men det virker ret stærkt at se så mange ansigter på afdøde mennesker.

Kirkegården var en 3D version af dødsannoncerne. På gravstenene kunne jeg se de samme fotos af ansigter. Afdøde som smilede sødt ud til de levende. Jeg blev meget rørt. Gik omkring alene men kunne ikke få mig til at fotografere enkeltstående gravsten. Jeg tog nogle generelle landskabsfotos men ville ikke forstyrre eller fornærme de døde og deres overlevende ved at gøre et turistfoto ud af deres bortgang. Et liv og en død som jeg ikke har begreb om. På flere sten kunne jeg se, at folk havde levet til at blive gamle. Jeg så endda et ægtepar, som begge døde, da de var fyldt 100 år. På en frisk grav hvor jorden endnu lå højt, måtte jeg se en 16-årig dreng i øjnene. Det var ikke til at bære. Jeg forlod stedet i et underligt humør. Bulgarernes håndtering af døden ligner ikke den danske. Da Daddy døde,

var han pludselig borte. Kisten var forseglet. Brændingen var der ingen adgang til, og han fik ingen sten. Men det er sådan, vi har valgt det. En tradition bygger på historien. Ceremoniens sprog er kulturelt betinget. Vi glædes forskelligt. Griner af forskellige ting. Forelskes forskelligt. Dør forskelligt. Lever forskelligt med referencer i forskellige traditioner. Derudover er der ingen hjælp at hente, hvis man gerne vil bryde traditionen og søge sandheden på egen hånd.

*EN KONE HJÆLPER SIN MAND MED
AT MALE HUSET I BANSKO*

VENINDER PÅ INDKØB I BANSKO

Jeg har sikkert dummet mig, men det viser sig snart, når Ivan serverer aftensmaden. Hans engelsk er jo stærkt begrænset, men han smiler så meget, at man tror, han forstår det meste. I menuen stod der "Shark fillet in eggs and bread crumbs." Jeg blev spændt på at smage haj, som jeg ikke husker at have spist som andet end suppe. Først nu læser jeg navnet på deres sted uden på menuen. De kalder stedet for: "Sharkova House." Så tænker jeg straks at "Shark" måske betyder noget helt andet end "haj?" Nå, men det stod under fiskeretter, så det er sikkert noget fra vandet.

IVAN OG KONEN I
KØKKENET, BANSKO

SHARKOVA HOUSE KARTOFFELRET

SHARKOVA HOUSE FORLOREN HAJ

SHARKOVA HOUSE SVAMPERET

Bansko er et populært udflugtssted for Bulgarer og endda bjergentusiaster fra andre lande. Om sommeren er der bestigning og vandreture og om vinteren er det skisport. Bjergene nærmer sig 3 km i højden, så det er nok et fint sted at stå på ski. Hvor den gamle by Nessebar, nær Sunny Beach, var fuldstændig kvalt i turistbutikker, så virker denne bjergperle mere autentisk. Folk bor faktisk i deres huse og kærer for dem, som deres private hjem og ikke bare en butik. Det giver et langt stærkere indtryk at opleve den slags, som det rent faktisk er.

En lækker detalje ved Old Town Bansko er de åbne kanaler af rislende bjergvand, som løber langs de brostensbelagte gader. Den konstante lyd af klukkende vand over sten er en fryd for sjælen. Og så er der ikke ret meget trafik i Old Town. Og så er der storken. Den har bygget rede flere steder i byen. Når storken trives, så må der være noget godt og sundt at hente i naturen omkring os. Det håber jeg at få en snert af i morgen, hvis det lykkes at komme op på et bjerg og se verden i fugleperspektiv. Bjergene er for store til mine små sko, men der findes en gondol, som skulle kunne fragte mig op i højden, og så kan man vel tage en vandretur derfra.

Det var ingen haj. Det var en ubestemmelig fisk, som bestod mest af ben og friture. Ret ulækker. Jeg måtte opgive at spise det, men blev alligevel dejlig mæt på

en tallerken lækre svampe og en skål kartofler i smør. Hanen er begyndt at gale, og solen kaster lange skygger over de skovbeklædte bjerge. Farven på skoven er gledet fra mosgrøn til rustrød, mens jeg har spist, og snart går de vel i sort. Det gør jeg forhåbentlig også, så jeg kan være frisk på en bjergtur i morgen tidlig.

Tre skorstene rejser sig fra tegltaget overfor balkonen, hvor jeg indtager middagen i højre hul på den midterste, ser jeg et ansigt. Det ligner Daddy. Man bærer rundt på billeder, som fikseres på omgivelserne, når lejligheden byder sig. Mon vi alligevel skulle have håndteret Daddys anderledes?

Så, nu bevæger bjergene sig over i indigo. Det er nok på tide, at jeg rejser mig og siger tak for mad.

UDSIGT FRA TERRASSEN PÅ SHARKOVA HOUSE

TRE SKORSTENE

Den første halvdel af svæveturen lovede godt. Bjerget voksede og landsbyen skrumpede. Det var med sommerfugle i maven, at jeg steg ud af vognen og trådte ud gennem en svingpæl, hvor der stod "Ausgang" for at betræde et mildest talt vidunderligt landskab. Men så blev jeg anråbt af en mand i kedeldragt. "Halfway ponit!" Jeg måtte kravle tilbage over pinden og hoppe ind i næste svævevogn, da døren åbnede sig. Hvis det er så fedt på halvvejen, så må det være helt fantastisk ved endestationen på toppen af bjerget, tænkte jeg.

Og nu sidder jeg her. På en restaurant med min Shopska salat og en kop kaffe. Mine vandtro øjne vidner intet mindre end en kæmpe model af "Sponge Bob" i form af en hoppeborg. Efter at have været på noget, som kunne minde om en tinde, fortsatte svævebanen nedad og satte mig af i en dal, som runger af rasende høj teknomusik. Her kan man muntre sig med boldspil, gynger, karrusel, vippe og den omtalte hoppeborg. Eller man kan dyrke jogging eller rulleski på en asfaltbane eller blot hænge ud med en fadbamse fra den store restaurant i en af de mange solvogne, som er linet op nær teknomusikken.

Der findes endnu en lift, som fører fra 1602 meter til 2232 meter, men den kører ikke. Jeg tænkte på at vandre turen i stedet, men er bange for, at teknomusikken

følger med hele vejen op ad bjerget, for højtalerne er placeret lige for foden af den stejle bakke. Jeg skal lige sunde mig et øjeblik og overveje, hvad jeg skal stille op...

FORKERT "AUSGANG"

SPONGE BOB I BANSKOS BJERGE

...Ok. Jeg besluttede at vende teknomusikken til noget positivt. Bruge de up-beat rytmer som energi til en frisk bestigning. Først benyttede jeg toilettet, hvor jeg tømte sækken for tredje gang. Nu er jeg så på vej op ad bjerget, hvor jeg følger det barberede område under den stillestående lift. På toilettet kom jeg til at tænke over, at jeg slet ikke havde følt nogen sexlyst under rejsen. Det virker lidt besynderligt. Jeg er trods alt en mand. Måske lysten er ved at sive ud af min aldrende krop? Det ville spare mig for en del bekymringer, tænkte jeg og blev helt håbefuldt ved forestillingen om at slippe helt ud af endnu et fængsel.

Et stykke oppe ad bjerget mødte jeg Vladimir fra Skopje i Makedonien. Han var ude at samle nogle gule blomster, som skal præserves i olivenolie en måneds tid, hvorefter olien får en helbredende virkning på huden og fordøjelsessystemet. Lige noget jeg kunne bruge i disse tyndskidsdage! Han pegede så på de violette blomster, jeg husker som "Fire Weed." Vladimir betroede mig, at Fire Weed virker positivt på potensen. Som om han læste mine tanker? Da han var forsvundet, tog jeg en lille bid af den violette vækst. Måske er jeg ikke helt klar til at lægge sexlysten bag mig alligevel? Nå, nu gælder det om at forsøge bestigningen. Jeg håber at have kræfter til det. Det kniber jo lidt med tarmsystemet.

Nogle fanger fisk. Nogle fanger medaljer. Nogle fanger penge og berømmelse. Nogle fanger sex og andre nydelser. Jeg fanger oplevelser. Som denne. Hvor jeg har bjerget for mig selv. Hvor jeg er nået så højt, at græshopper og bier overdøver dalens teknomusik. Hvor luften er så tynd, at lungerne siger stop før benene. Og jeg nyder disse små, nødvendige pauser, hvor jeg kan skue over skønheden og føle mig heldig, at jeg ikke er kommet til skade. Her gælder det om at finde det rette tempo og træde hvert skridt varsomt. Nærmest som at leve med overlæg.

Nu sidder jeg i 2 km højde. Teknomusikken er så fjern, at den knap kan anes. Himlen er skyfri, og jeg overvejer

FIRE WEED VIRKER POSITIVT PÅ POTENSEN

at iføre mig stråhat, men jeg sveder så heftigt, at den blot ville være i vejen. Jeg smed trøjen for længst. Luften må være tynd, for jeg må tage en pause for hver 20 meter sådan omtrent. Pulsen banker hastigt i nakken, jeg føler en vag hovedpine, og jeg må hvile for ikke at blive svimmel. Jeg har ikke givet op endnu, men det må helst ikke blive hårdere, end det er. Jeg er trods alt 50.

*SVED PÅ PANDEN OG
VARMEKNOPPER PÅ HUDEN*

Kl. 15

Jeg nåede målet for, hvad jeg troede var toppen. 2210 meter. Der fandt jeg endestationen for den inaktive lift. Men herfra leder endnu en lift op over 2500 meter, så toppen er alligevel ikke erobret. Men jeg er til gengæld besejret. Totalt flad. Til min forundring sad der en flok gamle koner og spiste potato chips. Jeg skød dem til at være sigøjnere. Jeg satte mig hos dem og trak min egen, medbragte pose franske kartofler frem. Jeg havde læst, at salt ville hjælpe mod diarree. Ingen talte engelsk, men da det gik op for dem, at jeg ikke forstod bulgarsk, så begyndte de at tale flittigt om mig og grine fjollet indbyrdes. Jeg var mødt op i bar overkrop, så måske gav det anledning til at pjanke med hinanden?

*EN FLOK GAMLE KONER OG
EN HALVNØGEN MAND*

NÆRKONTAKT MED KONERNE

IKKE HELT PÅ TOPPEN

KONERNE PÅ ARBEJDE

*JEG BLEV OPDAGET, MENS KONERNE
TOG SIG EN SLUDREPAUSE*

Jeg blev nysgerrig på, hvordan de var kommet helt herop, og hvordan de havde tænkt sig at komme ned igen. Ingen kunne besvare disse spørgsmål, men efter mange fagter trak den klogeste af dem af sted med mig og pegede op mod kontroltårnet. Jeg kravlede derop og bankede på en dør. En sur mand åbnede døren og så irriteret på mig. "Can I come down with the lift?" spurgte jeg. Han svarede prompte: "No!" "You can walk down." Derpå vendte han mig ryggen og lukkede døren bag sig med et smæld.

Jeg måtte jo komme ned, så jeg begyndte at gå, men så fik jeg øje på en anden lift i bevægelse med to mennesker i sædet. Den var på vej mod bjergets top. Jeg gik tilbage og bankede atter på døren. Den sure mand åbnede igen, nu mere irriteret end sidst. "Can I take that other lift instead?" spurgte jeg høfligt og pegede mod de to svævende skikkelser. "Talk to my boss," vrissede han, og lod døren stå på klem, mens han gik om bagved og hentede sin chef. Jeg fortalte chefen, at jeg var nervøs for at vandre ned efter den hårde optur. Jeg havde heller ikke vand nok til turen, og det kunne være farligt. Han virkede lidt flinkere, men dog reserveret. Han forklarede pædagogisk, at han kun måtte fragte ansatte, men at jeg godt kunne køre med ham om en time. Når han var færdig med arbejdet. De gamle koner var ansat til at rydde pisten for sten og skrald, så de blev fragtet ned efter

dagens dont. Han var ved at reparere liften og...hov, nu pifter han efter mig, og jeg må løbe!

Luka, som chefen hed, reddede mig ned fra bjerget. Havde jeg vovet turen på gåben, så var der en god chance for, at det skulle gå galt. Vandet var næsten sluppet op, og underlaget på den stejle skråning var løst. Det var utvivlsomt farligere at gå ned end op, da tyngdekraften ville belaste mit fodfæste meget mere med fare for skred. Det var ikke særlig begavet af mig at bestige det bjerg uden forberedelse.

Da liften satte i gang, hoppede vi op i samme sæde, slog sikkerhedsstangen ned og lod os trække ud over afgrunden. Så var det ellers bare at lægge sin lid til mekanikken. Det gjorde det ikke nemmere, da Luka fortalte, at han ikke kunne lokalisere problemet og derfor selv var usikker på, om den ville fungere hele vejen.

På vej ned fik vi talt om en hel del. Jeg tror, at grunden til at han fragtede mig imod reglementet var, fordi jeg havde komplimenteret ham på sin Dio T-shirt og nævnt, at jeg selv var vokset op med bands som Rainbow, Black Sabbath og Deep Purple. For Luka er nemlig "Metal head." Han har været til alle de store metal-

koncerter, som har slået vejen omkring Bulgarien. Han var også stor fodboldfan, men hvis han havde haft en fodbold T-shirt på, så ville jeg ikke have vidst, hvad jeg skulle sige. Disse små fællesskaber kan redde liv!

Luka fortalte også, at de gamle kvinder ikke var sigøjnere. De var muslimer. Han var ikke glad for muslimer, men det var ikke ham, som havde ansat dem. Han var blot konsulent på svævebaner. Faktisk havde han lavet reparationer over det meste af Europa. Han havde endda være i København på kursus. Sjovt, når vi ikke har bjerge i Danmark.

Luka havde to børn nu, og det betød mindre rejseaktivitet. Det ærgrede ham, for det arbejde han lavede i Bulgarien var til langt lavere løn end i de rigere EU-lande.

Vi nåede bunden uden uheld, og jeg følte mig heldig og frelst. Jeg havde foldet en pengeseddel ind i mit visitkort, som jeg stak Luka med en åben invitation til en drink, hvis han skulle dukke op i København. Han gav mig straks pengene tilbage men beholdt kortet. Good guy!

Jeg nåede lige ind på toilettet på den store restaurant i dalen, inden jeg eksploderede. Når enden er god, er alting godt...

LIFTEN SET OVENFRA

De siger, bussen går om et kvarter. Bussen mod Blagoevgrad. Jeg har selvfølgelig intet begreb om, hvad den nye by betyder, men nu tager jeg af sted, og så må det vise sig.

SIDSTE INDTRYK AF DEN SMUKKE, GAMLE BYDEL I BANSKO

Lørdag den 23. juli, kl. 10:30
Busstationen, Bansko

Jeg fandt busstationen trods den misvisende skiltning. En flot bygning i en spændende arkitektur, som minder om tiden under Sovjet.

BUSSTATIONEN, BANSKO

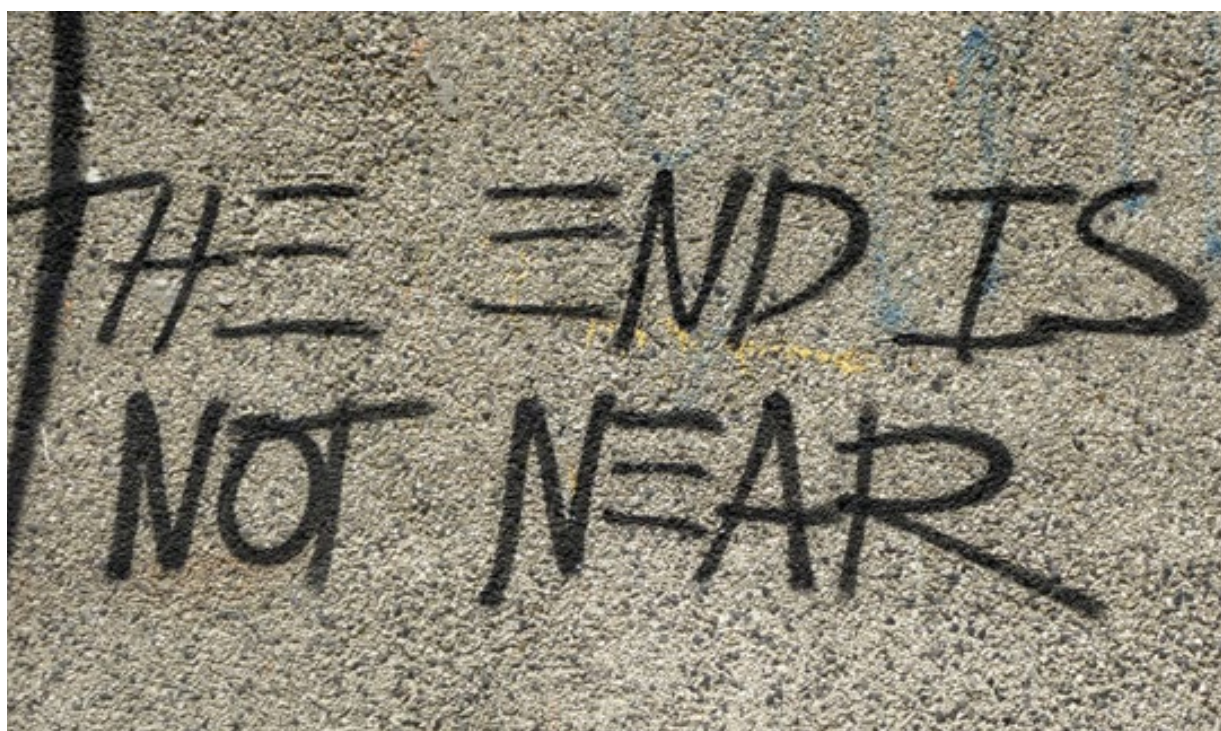

198

Jeg er temmelig medtaget efter en skrækkelig søvn. Eller mangel på samme. Ud over de sædvanlige løbeture til toilettet, så led jeg af en kraftig mavepine. Jeg vågnede adskillige gange og havde svært ved at falde i søvn efter hver gang. Det virker paradoksalt, at kampen mod sig selv skal kræve så meget opmærksomhed i en verden, hvor der er så mange andre kampe at tage sig af. Der er ingen tegn på, at min diarre er på retræten, så jeg kan ligeså godt betragte den som en kær rejsekammerat og få det bedste ud af samværet og de mange toiletbesøg. En god ting er allerede sket. Min telefonskak er i bedring. Jeg har for første gang svinget min rating over 1800. Takket være den tynde mave.

*MENS JEG TOG BUSSEN, VAR DER
ANDRE, SOM TOG HESTEN*

TEKST PÅ VÆGGEN I BLAGOEVGRAD

HOTEL MONTE CRISTO, BLAGOEVGRAD

MAN HOLDER SIG SUND I BULGARIEN

Nogle gange vælger jeg den dyre løsning. Som nu hvor jeg har indkvarteret mig på "Monte Cristo," byens fornemme Spa Hotel midt i centrum. Jeg gik lige mod centrum fra busstationen og havde ikke set andre overnatningsmuligheder, da jeg ankom her efter en halv times gang i 33 graders varme. Et single værelse koster svimlende 80 lev. Omtrent 320 kroner. Jeg bestilte en enkelt nat og håber at finde noget billigere til i morgen. Men det skal også gøre godt med lidt luksus. Det er hårdt arbejde at rejse omkring på må og få, så en luksusstation i ny og næ kan være en god investering. Så jeg sidder her på Sport Bar ved City Square, hvor en overraskende bøsset tjener tidligere pegede hotellet ud for mig. Her drikker jeg en "Cappy" (Grapefruit juice) og sunder mig ovenpå busturen.

Jeg kom til at sidde ved siden af en søvnig amerikaner fra Philadelphia. Han er sociolog men rejser ikke i embedsmedfør. Hans speciale er banderelateret kriminalitet. Fyren, hvis navn jeg ikke fik, havde rejst i Albanien, Serbien, Ungarn, Bulgarien og Rumænien. Bortset fra Rumænien, så havde vi stort set været de samme steder. Derfor havde vi selvsagt en del at tale om. Men han havde ikke sovet ordentligt og måtte overgive sig til en lur det sidste kvarter af den timelange rejse fra Bansko.

Vi bevægede os gennem skovbeklædte bjerge og fulgte en stor del af turen en flod, hvor der blev fluefisket mange steder. Jeg nød at følge med i sceneriet, som passerede med rigelig underholdning af sære indtryk fra storke til huse, mennesker og en varieret og smuk natur.

Amerikaneren og Jeg var de eneste på bussen, som ikke var fra Bulgarien. Det har været en fornøjelse på turen, bortset fra Sofia og Sunny Beach, at konstatere, at udenlandske turister er et særsyn. Der er masser af bulgarske turister i eget land, men det understreger det rigtige i mit valg af rejsemetode, at de andre udlændinge stort set er ikke eksisterende. Jeg rejser ikke ud for at finde folk fra mit eget hjem eller andre som mig selv. Jeg rejser netop alene for at forstyrre så lidt som muligt de ting, som er så følsomme overfor uvante forstyrrelser. Ligesom man taler om, at eksperimentet forstyrres af eksperimentet selv og dermed resulterer i et misvisende resultat. Således er jeg med til at påvirke stemningen i en lokal affære. Dog er min påvirkning minimal i forhold til en bredere tilstrømning af turister. Hvad jeg vidner er naturligvis misvisende i forhold til, hvis jeg ikke var dukket op. Men den grad af misvisning er til at leve med. Især efter et par dage hvor min tilstedeværelse bliver absorberet en smule i det lokale landskab. Bliver man længe nok i et fremmed element, så absorberes man nærmest til usynlighed.

Men ser så heller ikke længere så klart, som når alting forekommer nyt. Ligesom den halve time det tog at spadsere fra busstationen til centrum. Alting virkede nyt og interessant. Lige fra jeg stod af bussen og måtte blive på stationen og drikke en espresso for at indtage stemningen til hele turen op ad gaden, hvor jeg måtte tage flere fotos af graffiti, haver og bygninger. Om nogle dage vil jeg ikke bemærke det, som jeg gør det i dag, hvor jeg er helt ny i byen.

*MIT BORD PÅ SPORT BAR, BLAGO-
EVGRAD OG TJENEREN, TOTO, I
BAGGRUNDEN*

Den bøssede tjener kom hen til mit bord og spurgte, om der var andet? Jeg besluttede at tage den med ro og blive til endnu en Crappy. Denne gang med abrikos. For den bulgarske fornemmelse for tid er lidt langsommere end min, så det kan sagtens tage længere at klargøre et hotelværelse, end den halve time receptionisten lovede. Og så skete der noget besynderligt. Bøssetjeneren spurgte, om jeg havde lyst til at komme med til en fest, som han arrangerede i aften i hans landsby. Just like that! Han må bestemt være bøsse, men alligevel, den slags åbenhed omkring sin seksualitet overrasker i et land som bryster sig af sin macho kultur. Jeg tænker, at det ikke kan være ufarligt at stå frem som bøsse i Bulgarien, hvis folk så åbenlyst udtrykker deres had mod minoriteter. Men hvad ved jeg?

Så melder spørgsmålet sig. Skal jeg sige JA til invitationen. Eller NEJ? Der er altid et element af fare i den slags lyninvitationer fra en klar himmel. Men samtidig åbner sig muligheden for en nærmere kontakt med nogle lokale. Det er den slags, jeg ville advare mine børn om ikke at lade sig lokke af. Nå, jeg drikker lige ud og hører nærmere, hvad han har et fortælle om sit event.

Så blev det mandag. Siden jeg sagde JA i lørdags, er der rendt meget vand under broen. Det var naturligvis et trick, men jeg parrererede det vist i god stil og endte med at tilbringe tre, fantastiske dage med fire finurlige bulgarere. Når man kommer godt og sikkert ud på den anden side af et ukendt eventyr, så virker det indlysende, at JA er så meget mere attraktivt end NEJ. Så længe man er på vagt og forstår at navigere i det menneskelige sind, så er muligheden for et JA en gave, man bør påskønne. En gave for livet.

Tjeneren på Sport Bar kaldte sig Toto. Ligesom det gamle, canadiske pop band. Han skulle til fest i en landsby et stykke udenfor Blagoevgrad sammen med en fyr og to piger. Vi skulle overnatte derude. Mens han sad ved cafébordet og fortalte, stirrede han mig dybt i øjnene og sluttede med at sige: "I get so nervous looking at you." Så fik jeg da min anelse bekræftet. Men så længe han ikke havde stillet nogen betingelser, så jeg ikke hans seksuelle orientering som grund til bekymring. Han var ret tynd, og jeg mente nok, at jeg kunne vriste mig fri, hvis han skulle forsøge på noget. Så jeg valgte at sige JA.

Mens Toto ventede på Sport Bar, gik jeg over på Monte Cristo Hotellet for at hente min bagage og ændre datoen på min booking. Receptionisten så op på mig

med store, dumme øjne og påstod, at jeg ikke kunne datoen, fordi jeg allerede var registreret i systemet og derfor måtte betale for natten, selvom jeg ikke skulle bruge værelset. Jeg måtte tre gange minde hende om, at datoen sagtens kunne ændres, inden hun forstod, at det godt kunne lade sig gøre.

Sidste gang måtte jeg vride armen om på hende ved at foreslå, om jeg skulle få hendes chef til at vise hende hvordan. Så endelig fik jeg udskudt min booking med en dag og kunne derpå returnere til den stadig vildt fremmede Toto for at rejse med ham til fest på landet.

Toto trak sin mountain bike, og vi spadserede sammen gennem byen mod hans hjem. Hans engelsk var ret sparsomt, og der opstod hurtigt en del misforståelser, men vi fandt fælles fodslag i en samtale ved at lappe hullerne med smil og fagter. Selvom han var tynd, så var Toto i god form, og jeg måtte småløbe i mine sandaler for at følge med. Undervejs standsede vi ved en juice bar, hvor han lod mig betale for vores friskpressede drinks.

Totos hjem lå i nummer 5 i en boligblok, som godt kunne trænge til en kærlig hånd, men nok ikke ville få det, for der var næppe penge til renovation. Toto åb-

nede for en ståldør og vi bevægede os op til første sal ad en betontrappe, hvor væggene var dekoreret med en håndmalet vinranke. Han låste os ind i en lejlighed, som lignede et flytterod. Alle gardiner var trukket for og i køkkenet, hvor der ingen gardiner hang, var vinduet groet til med en slyngplante, så lyset fremstod grønt som i en regnskov. Hele hjemmet lå hen i en dunkel belysning.

I den fjerne ende af lejligheden, fandtes hans fars soveværelse. Så var der en stue, som var så tilgroet med tøj og ting, at den nærmest var ubrugelig. I gangen stod der også ting og sager lænet op ad væggene, så vi måtte gå sidelæns for at trænge igennem. I den anden ende lå Totos "børneværelse." Der stod to single senge i rummet, men han forsikrede mig, at han kun benyttede den ene. Værelset var ligeså rodet som resten af beboelsen, så jeg måtte skubbe nogle ting til side for at kunne sidde.

*OPGANG 7 VED SIDEN AF TOTOS OPGANG 5. JEG MÅTTE
JO FOTOGRAFERE SYVTALLET...*

*TOTOS LEJLIGHED SKILLER SIG UD MED DE GRØNNE
PLANTER, SOM VÆLTER UD FRA VINDUERNE*

NÆRBILLEDE AF MYSTISK BIL MED MASKE,
SOM HOLDT UDEFOR TOTOS OPGANG

TOTOS VÆRELSE

TOTOS VÆRELSE

TOTOS VÆRELSE

HER SLUTTER VORES WEEKEND FORAN TOTOS OPGANG. JEG,
SLAVA, KARLIN, TOTO OG CARMEN MED SIN HUND OG SIN BIL

Jeg var lige tilbage på hotellet, Monte Cristo, for at tage en dukkert i svømmebassinet og nyde deres boblebad. Desværre var både pool og bad tømt for vand, så jeg måtte tage til takke med et langt karbad på værelset. I det mindste trækker de vandet fra en mineralsk kilde, så jeg fik da en smule spa for min valuta, men måtte lide under lugten af æg, som jo kendetegner disse sunde mineraler. Jeg har fået endnu et bygkorn, så nu har jeg ét på hvert øje. Det føjer endnu en plage til det første bygkorn, ondt i maven, sommerheden og den stædige diarree. Jeg føler mig lidt prøvet. Jeg lider også af allergi i dag, men det er jo blevet en mere permanent lidelse, så det tæller jeg ikke længere med i mængden af midlertidige skavanker.

I morges havde vi en aftale om at mødes klokken 9 ved Monto Cristo. Carmen ville først have, at vi skulle mødes klokken 8, men jeg fik det skubbet, da det nærmede sig ét om natten, da vi lavede aftalen. Der skulle jo gerne være lidt søvn imellem vores sammenkomster.

Toto kom cyklende med en pose morgenmad klokken 9, som aftalt. Jeg havde allerede spist på hotellet, men tanken var sød. Da vi havde ventet i 20 minutter, foreslog jeg, at vi skulle sætte os på en café og bestille kaffe. Så måtte Carmen og hendes tavse væbner, Karlin, finde os der. Slava havde allerede varskoet mig

om, at Carmen altid kommer for sent til en aftale. Det fik hun ret i. De fandt os på caféen en time senere end aftalt. I bagspejlet kunne jeg så godt have aftalt klokken 8, for så var hun nok dukket op klokken 9.

Planen var, at de skulle vise mig rundt i byen. I stedet viste de mig en park, som lå en lille times gang væk. Det var en dejlig park, som endte i en kunstig sø, hvor vi købte en sejltur i en vandcykel formet som en svane. Søen var ikke ret stor, så vi måtte cykle flere gange rundt og se det samme andehus og de samme to sæt ægte svaner, et hvidt og et sort, flere gange for at bruge vores tidskvoté på 15 minutter.

CARMEN VISER MIG SINE TRE KNIVE

*TOTO FANDT EN SKILDPADDE PÅ VEJ TIL SØEN
I PARKEN*

SVANESØEN MED TOTO, HUNDEN OG CARMEN

KARLIN FÅR SIG EN SMØG, MENS HAN BEHANDLER TO-
TOS BLØDENDE HOVEDSKAL MED JOD. BÅDPASSEREN
SER TIL OG FORTÆLLER RØVERHISTORIER.

Svanesejladsen sluttede dramatisk, da Toto rejste sig op i det skarpe hjørne på en advarselstavle, da vi steg i land. Han slog hovedet, så det blødte og fik udleveret noget vat og jod fra bådpasseren.

Jeg inviterede dem på en is, men der var ingen is at finde. I stedet fandt vi en café og fik noget koldt at drikke. Nu var det allerede frokost, og vores lille byvandring havde taget en time længere end planlagt. To timer, hvis vi tæller forsinkelsen med, og det måtte jeg af gode grunde gøre, for min sidste hele dag i byen var allerede ved at smuldre bort.

Jeg har aldrig mødt et folkefærd, som kan spise og drikke så langsomt som bulgarerne. Da det begyndte at dåne for mig, at vores cafébesøg sagtens kunne vare to timer, måtte jeg trække stikket. Jeg bad tjeneren komme over til vore bord, så jeg kunne betale. Men det fik jeg ikke lov til. Den tavse Karlin var pludselig lynhurtig. Han pressede mig venligt, men bestemt, tilbage i stolen og betalte tjeneren af egen lomme. Jeg forsøgte forgæves at protestere. Vi sagde farvel med den første krammer, og jeg vandrede tilbage til byen alene.

PÅ TRÆET VED SIDEN AF VORES BORD SAD DETTE SKILT TIL TOILETTET. TOTO OVERSATTE DET TIL "WC 100 METER. HVIS DU LØBER 50 METER."

Jeg tog et koldt brusebad på Monte Cristo og gik så alene på opdagelse i bymidten. Det var stadig for varmt til at tænke klart, så jeg prøvede at sænke mit tempo til lokal hastighed og slappe helt af. Blagoevgrad bymidte er pæn og ren, men den savner vedligeholdelse. Ligesom andre steder, jeg har set i Bulgarien, så skal man træde varsomt for ikke at snuble over sten og fliser og mystiske objekter, som får lov at stikke op af undergrunden. Hullerne bliver heller ikke lukket af, så man risikere at knalde tærne ind i noget hårdt eller at vride anklen om i et hul, hvis man ikke passer på. Med den tanke i mente, er det meget smart at bevæge sig langsomt, som man gør, når man spadsere på bulgarsk.

Ved første møde så skræmmende og mystisk. Ved andet møde så venlig og ligefrem. Jeg er kommet hjem til Sofia efter en turmult tur rundt i Bulgarien og føler mig tryk og hjemmevant. Det er opløftende at være tilbage i storbyen. Selvom resten af landet har været både smukt og spændende og med fantastiske møder, så er landet, landet og byen, byen. Jeg føler mig bedst tilpas dér, hvor det sner.

Jeg tror vi skraber 40 grader, og det er svært at samle tankerne. Og der er så mange tanker. For nu skal det forsømte indhentes. Nu skal minderne manifisteres i skrift. Nu er det tid til refleksion. Jeg har fire dage i byen inden hjemrejse til Danmark. Jeg har ikke skrevet hurtigt nok i forhold til, at nye oplevelser er blomstret op. Samtidig må jeg være åben for de eventyr, en by som Sofia kan byde på.

Art Hostel havde mit værelse klar, som aftalt. De kunne stolt annoncere, at det nu var udstyret med WIFI, og at de havde reparereret vandvarmeren, så jeg ikke skulle nøjes med koldt brusebad. Der viste sig dog, at nok havde de lavet kontakten, men samtidig havde de glemt at forbinde strømmen, så jeg tog et koldt bad alligevel. Jeg nævner det naturligvis, men på en måde er det også ret charmerende, at de ikke har styr på noget. Det passer bedre til det image, som Art Hostel forsøger at generere. Art Hostel is the real McCoy!

Jeg tjekkede ud fra Monte Cristo klokken 10. Havde ellers tænkt at benytte deres spa, men bestemte mig for at smutte uden, så jeg ikke skulle rejse med våde badebukser. Så mange overvejelser. Monte Cristo er opkaldt efter hotellets indehaver, Mr. Cristo. Han sad på verandaen og drak kaffe med direktøren, mens jeg spiste morgenmad. Han kan bedst sammenlignes med Marlin Brandos rolle i Godfather. En gammel gut med dyb og rustent hviskende stemme og tilsvarende mimik. Vigende, hvidt hår og klædt i hvid skjorte og lange, hvide benklæder. Hvide sejlersko med et blå mønster. Han rejste sig og gik, før jeg fik chancen for at hilse på ham. Han lignede en sand bykonge, og det vil jeg tillade mig at formode, at han er.

Så, nu kom regnen. Hvilken velsignelse!

Jeg tog samme gade ud af Blagoevgrad, som da jeg kom ind. Den førte direkte til busstationen, hvor jeg købte en one-way-ticket til Sofia. Afgang klokken 11:10. Mens jeg ventede, benyttede jeg et ulækkert toilet i fransk stil for at undgå eksplosioner på bussen. Blagoevgrad blev en god oplevelse. Særligt ved mødet med De Fantastiske Fire.

SET PÅ VEJ MOD BUSSTATIONEN I BLAGOEVGRAD

SET PÅ VEJ MOD BUSSTATIONEN I BLAGOEV-
GRAD – SKULLE MAN TAGE DET BOGSTAVELIGT
OG HENTE SIG EN GRATIS T-SHIRT?

SET PÅ VEJ MOD BUSSTATIONEN I BLAGOEVGRAD – SNART KOMMER VINTERKULDEN OG BUTIKKEN HÅBER VEL AT KUNNE SÆLGE NOGLE BRÆNDEOVNE

SET PÅ VEJ MOD BUSSTATIONEN I BLAGOEVGRAD – HER ER MAN FORBEREDT PÅ AT VENDE LÆNGE PÅ BUSSEN

SET PÅ VEJ MOD BUSSTATIONEN I BLAGOEVGRAD – KÆRLIG GRAFFITI PÅ FORTOVET

WC BESØG PÅ BUSSTATIONEN I BLAGOEVGRAD

BUSCHAUFFØREN SOM SKULLE FØRE OS SIKKERT FRA BLAGOEVGRAD TIL SOFIA

Regnen siler ned. Jeg har søgt ly som så mange. Nogen må have læst vejrudsigten, for de fleste borde under dække er reserveret.

Drengene fra Art Hostel kom over og kikkede på vandvarmeren. Der var røget en sikring, som blev erstattet. Nu virker den langt om længe.

Her er heller ingen turister, men til gengæld masser af bulgarer. Jeg vidner dem i kærlig omgang indbyrdes som i andre, lande på Balkan. Kvinderne kan gå hånd i hånd. Mændene standser op og tager sig god tid til at hilse ordentligt på hinanden med håndtryk, klap på skulder og kys på hver kind. Kærester kysser intenst i gaden. Helt forgabt i hinanden. Veninder hviner og krammer, når de mødes. Det samme ses i København, men ikke nær i samme omfang. I Sofia er der ikke lagt låg på kærligheden.

Så jeg var endt hjemme hos Toto i Blagoevgrad. "Do you need a shower?" Jeg bekræftede, at det ville jeg gerne. Jeg var godt gennemsvedt, og vi skulle jo til fest. "I go first," bekendte Toto og smed tøjet foran mig, så han pludselig stod og flagrede i nogle alt for små trusser. Det så ud til at han også ville trække trusserne af, men så tøvede han og trissede ud i badeværelset uden at lave en pinlig

scene. Jeg tog nogle hurtige billeder af værelset, mens han var under bruseren. Det virkede eksotisk pludselig at befinde sig på indersiden af den hårdt prøvede boligblok, som vi havde set fra gaden. I Danmark var den straks blevet stemplet som en ghetto, men her i Sofia var det daglig kost.

Toto kom ud, og begyndte at smøre sig ind i creme, olie og deodorant. Han forklarede forskellige helbredende eller positive effekter, men jeg forstod det ikke rigtigt. Så var det min tur. Jeg fandt lidt rent festtøj frem, tømte min rygsæk i et hjørne, tænkte en stille bøn om at det måtte blive der, til vi kom tilbage og pakkede lidt ekstra til en overnatning. Badeværelset var også lidt af en kunstinstallation. I stedet for et badeforhæng havde de klæbet et stykke plastik med blomstermotiv op på døren med tape. Det nåede op i skulderhøjde. Jeg havde glemt håndklædet i børneværelset, og det krævede en del overtalelse, at få Toto til at række mig det, mens døren stod på klem. Han ønskede vist, at jeg skulle træde nøgen ind i børneværelset og hente det selv.

Så snart jeg var klædt på, kom Totos far hjem. De råbte og skreg af hinanden, men jeg forstod jo ikke et ord og var faktisk i tvivl om, hvor vidt det var et skænderi eller ej. Da de faldt lidt til ro, vovede jeg mig ud i køkkenet og hilste på Peter,

som farmand hed. Han virkede nu rar nok, men en del mere introvert end sin udadvendte søn. Eller også var han hæmmet af sprogbarrieren. Vi skulle af sted med det samme, og det viste sig, at far, Peter, skulle køre bilen.

PS: på vej hen til caféen her, købte jeg nogle piller mod diarre. Apotekeren sagde, at det var dårligt at tage sodium, som jeg var blevet anbefalet af De Fantastiske Fire. Pillerne er bulgarske, og hun anbefalede dem med stolthed, som noget af det bedste. Jeg poppede en pille, da jeg satte mig. Nu synes jeg allerede, at smerten er aftagende. Jeg håber, det kan sætte en stopper for mine numselidelser.

Toto fortalte, at han var rejst hjem fra Spanien, hvor han havde boet i 12 år, for at pleje sin syge far. Han havde boet i børneværelset siden maj måned. Peter havde fået kræft i højre albue. Han var på pension men havde svært ved at klare sig helt alene. Totos mor og storebror boede stadig i Spanien. Det måtte være storebros gamle børneseng, som stadig stod på børneværelset. Forældrene var ikke skilt, men de boede ikke sammen længere. Ingen nærmere forklaring. Peter havde arbejdet som fodboldtræner og var tidligere en kendt fodboldspiller i Bulgarien.

Jeg krøb ind på bagsædet af en bil, som var så beskidt, at jeg ikke kunne afkode mærket. Peter gav den gas, mens far og søn fortsatte deres højtråbende debat.

Jeg var allerede blevet advaret om de bulgarske bilister. Derfor var det et særligt privilegium at få oplevelsen fra bagsædet hos en sand mester i denne kørestil. Jeg blev kastet fra side til side, hver gang Peter rykkede i rattet og slog knolden op i taget, hver gang vi susede over en ujævnhed i kørefladen, og det skete hyppigt. Selvom stilen var bulgarsk, så var det Peters dårlige arm, som gjorde ham til mester. Han havde kun kræfter til at hvile fire fingre af højre hånd nederst på rattet. Hver gang der skulle skiftes gear, så måtte han derfor fjerne venstre hånd fra øverst på rattet og række ind over kroppen for at nå gearstangen. Hver gang han hang sidelæns ned mod gearstangen, trak højre hånds fingre rattet lidt til højre og førte bilen ud til venstre mod den modkørende vejbane. Som en garvet billist nåede Peter altid at få den i gear og rette kareten op med et voldsomt ryk i sidste øjeblik, så vi undgik et frontalt sammenstød. Jeg prøvede at berolige mig selv ved, at Peter var nået den høje alder af 70 uden at dø i trafikken. Hvorfor skulle det så ske netop i dag? Nej, vel!

Vi drøede ud ad motorvejen et stykke tid og drejede så af og kørte ad mindre veje med større huller langt ud på landet forbi geder, muldyr, vilde hunde og masser af storke. Endelig kom vi til byen, Stob, som lignede verdens ende. Ikke nok med det. Vi fortsatte ud til enden af Stob. Til det allersidste hus før de evige marker. Her standsede Peter bilen og satte en meget lettet dansker af foran et læs hø og en bunke murbrokker.

Huset for enden af enden af verden var indrettet lidt i stil med deres lejlighed. Peter havde købt det i sine velmarksdage, men øjensynligt var der ingen, som havde tid eller råd eller lyst til at holde det ved lige. Huset bestod af to rum, hvor det ene var bygget ovenpå det andet, så det udgjorde en toetagers bygning. Etagerne var forbundet med en snæver og stejl trappe. I nederste rum var der køkken/stue/soveværelse. Øverste rum var vel et selskabslokale med eneste formål at fremvise Peters samling af fodboldminder. Fodboldrummet var nærmest sterilt i forhold til underetagen, og der var ingen tegn på, at det blev brugt til andet end pokalskab. Det var som en kirke. Et mausoleum. Et helligt fodboldskloster.

Nederst var gardinerne trukket for. Der stod en single seng op mod hver væg med et lille kaffebord med dug imellem dem. Langs endevæggen var et køkken med en dobbelt el-kogeplade ovenpå et kakkelovnskomfur. Man skulle lige huske at fjerne el-pladen, inden der skulle fyres op i kakkelovnen. På hver side af ovnen var et lille bord med skab og en lille reol med krydderier. Der lå tøj og ting alle vegne. Hulter til bulter.

Det var ved at være tid til mit toiletbesøg, så jeg spurgte Toto efter et WC. "It's in the garden," grinede han fjollet. Jeg smed min taske på den ene seng og gik ud

i haven. Nede for enden af en afsvedet græsplane fik jeg øje på et lille skur. Jeg måtte åbne døren forsigtigt, for at den ikke skulle falde af de rustne hængsler. Hvad jeg så, fik mig til at overveje at holde mig. Men det kunne jeg desværre ikke, så det var bare om at bøje nakken og bakke ind i mørket. Loftet var faldet sammen, så man ikke kunne stå oprejst. Jeg trådte varsomt på de knirkende brædder, som omgav det lille hul ned i dybet. Det udfordrede både balanceevnen og sigtekunsten at besørge sit gøremål uden katastrofale følger. Heldigvis hang der stadig nogle få blade på den gamle WC rulle, så jeg kunne tørre balladen.

Da jeg kom tilbage i det mørkelagte køkken/alrum, følte jeg mig lettet og klar til at feste, men hvor var gæsterne? "They come later," hviskede Toto og lagde en varm og klam hånd på mit blottede knæ. "You wanna fuck?"

En sand eventyrer ville nok gribe chancen for at få en op opleveren. Her måtte jeg desværre krybe til korset og springe ud af skabet som noget så kedeligt som en ganske almindelig, heteroseksuel mand. Selvom det var forventet, så kom det pludselige udsagn som lidt af et chok!

Indehaveren var stor og solid uden nogen synlig hals til at forbinde det store hoved med den solide overkrop. Et lille fipskæg og en lille, mørk hestehale højt på bagehovedet. På trods af sin enorme masse bevægede han sig let og hurtigt op ad de 5 trin fra kælder køkkenet. Han brølede "Forsvind" på bulgarsk. Ingen tvivl om det, for han jagtede den ene af to gamle sigøjnerkvinder rundt mellem bordene inde på caféarealet under løvtræerne og gennede hende ud med et spark i røven. "Forsvind, forsvind!" De to kvinder råbte arrigt tilbage men var tvunget til at forlade hans butik.

Mine piller har alligevel ikke sat en stopper for den tynde mave, så jeg måtte tage en pause her og låne toilettet. Nu nyder jeg en kop kaffe og en flaske vand. I går faldt regnen, men nu skinner solen igen, og byen er hed som en stegepande. Et lysskilt på den anden side af gaden viser 27 grader allerede, så mon ikke vi når over 30 i løbet af eftermiddagen?

Jeg har vandret gaderne tynde i søgen efter de billige gangstersolbriller med spejlglas, som børnene ønsker sig. I landets mindre byer så jeg dem alle vegne. I Sofia er de ikke til at opstøve. Men missionen har bragt mig omkring i spændende afkroge af byen, så turen holder en værdi i sig selv. Og jeg har ikke opgivet endnu.

SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA

*SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA – FALSK
DØRHÅNDTAG*

*SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA – FALSK VINDUE PÅ
ÆGTE VINDUE MED FALSK MAND*

*SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA
– GADEKUNST*

*SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA
– HOVEDDØR I BOLIGKOMPLEKS*

*SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA
– HOVEDDØR I BOLIGKOMPLEKS*

*SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA
– BAGSIDEN AF EN TELEFONSTANDER*

*SET PÅ VANDRETUR GENNEM SOFIA
– BLÅT I BLÅT*

*SET PÅ VANDRETUR
GENNEM SOFIA – DER
RYGES HEFTIGT I
BULGARIEN*

Totos tilnærmelser gav anledning til en snak om at være homoseksuel i et land, hvor det ikke er noget, man er åben omkring. Selvom Toto er 32 år, så ved hans far stadig ikke, at han er bøsse. Han kunne ikke drømme om at fortælle ham det. Vi havde sat os ud i haven, hvor Toto stak en parasol uden fod op gennem vinranken, så den svævede frit og kastede en svalende skygge ned over det hvide plastikbord, hvor vi fik os en kold øl. Han pegede ned på en plet i græsplænen, hvor det høje, solsvitsede græs var klemt fladt. "There I fucked a man from Norway last week." Jeg nikkede anerkendende og lærte Toto at sige: "Skål!"

Endelig ringede de andre gæster og fortalte, at de ventede på os nede på byens torv. Vi drak ud og gik gennem støvede gader ned til bymidten. Først nu forstod jeg, at festen var en byfest. Den lille landsby, Stob, fejrede hvert år et eller andet. Måske høsten? Det var altså denne weekend, at det stod på. På torvet var der opstillet tre forlystelser. En hurtigt spindende, og ganske farverig, karrusel ved navn, "Fly Girl," en boksebold i mørkebrun læder og en jernstang på stativ, som man kunne betale for at hive sig op i. Derudover var der en masse boder, hvor der blev solgt T-shirts, legetøj og knive i alle størrelser. Der var også en popcornmaskine og én med candyfloss. Der blev spillet ufattelig høj bulgarsk folkemusik fra en scene midt i det hele, og ved langborde sad områdetets bønder og en masse

tatoverede rockertyper og drak øl og spiste kødboller. Ved ét af bordene ventede vores nye venner.

Det er så varmt, at man kun har lyst til at smide sig på ryggen i skyggen og ikke løfte en finger. Varme er rart, men man kan nemt blive dvask.

Siden i går er medicinen endelig begyndt at virke. Maven er vendt fra tynd til hård. Hvor jeg før skulle skide i lange baner, så er det nu blevet svært at presse noget som helst ud. Som om der er sat en prop i. Det gør ondt på en anden måde, men jeg er da taknemmelig for at have lagt den frygtelige diarre bag mig.

I går, klokken 19, afholdte jeg det andet foredrag om artmoney. Samme sted som sidst. Cosmos. Der kom omtrent lige så mange, lige så få, gæster, men det gik helt fint. Jeg brugte en del krudt på at tale opgivende om projektet, da jeg følte mig temmelig negativ på fremtiden for artmoney. Sådan har jeg det indimellem, og så delte jeg følelsen med de andre. Måske ikke den kløgtigste form for PR, men det lod alligevel til at dreje debatten i en mere personlig retning, og det virkede ret godt. Jeg solgte endda en artmoney til en kraftig fyr fra Østrig, som lovede at oprette sin virksomhed på sitet. Vi får se. Der er så umådeligt langt fra tanke og tale til handling. Ikke blot i Bulgarien men i hele verden.

Daria dukkede op midt under foredraget. Det samme gjorde Joe fra Portugal. Bagefter drak vi et par øl på Art Hostel. Der stødte den anden danske intern, Sofia, til. Hende havde jeg ikke mødt før. Og så kom en sjov fyr med proptrækkerkrøller. Han introducerede sig som Yódan. Han var 24 år og sprudlede med energi. Yódans drøm var at rejse jorden rundt og klippe folks hår i deres egen omgivelser. Samtidig ville han høste deres historier og udgive dem som film på YouTube. Han var frisk på at acceptere artmoney som delvis betaling, og vi aftalte, at jeg skulle besøge hans salon i morgen for at filme hans egen fortælling, mens han klipper en tysker. Jeg håber, det bliver til noget, for så ville rejsen blive rundet af i god stil.

Jeg gik en lang tur gennem byen i morges for at finde nogle små gaver til Hiromi og drengene. De solbriller som havde stået på masser af gadehjørner i de mindre byer, var som forduftet under solen. Det samme galt de rose-butikker, som jeg havde set overalt i provinsen. Langt om længe lykkedes det dog at finde både briller og rosecreme, så nu har jeg ro i sindet.

GAVEN TIL HIROMI

FAKE OFF, BE REAL, FEEL

ENDNU ÉN AF DE MANGE KIOSKER I KNÆHØJDE

DEN GLADE HEKS

BE HAPPY

Jeg orker næsten ikke at skulle spekulere mere på penge. Tanken om at skulle generere penge ved en eller anden form for aktivitet gør mig trist og afmægtig. Jeg har sikkert brugt flere penge på rejsen, end jeg har råd til. Det betyder, at jeg skal tvinge mig selv til at tjene dem hjem igen. Påtvungen higen efter mammon, som vi spilder den bedste del af livet på at tilfredsstille. Men jeg har ikke fundet vejen ud af slaveriet. Endnu. Håbet brænder, og jeg søger konstant efter et alternativ, men intet er forandret. Jeg ligger under for kronen, som de fleste andre mennesker. Selv artmoney har ikke formået at løfte mig ud af pengestrømmen. Penge er en forfærdelig folkesygdom. En virus.

Problemet kan være, at det kræver mere energi at tænke/handle ud af boksen end at følge norm, regler og vane. Jeg, og mennesker i almindelighed, er doven anlagt. Vælger det behagelige frem for det anstrengende. Lyder ordre frem for at tænke selv. Gør det samme som i går i stedet for at gøre dagen i dag til noget særligt. Den dovne natur gør det mere fristende at lade stå til end at forandre verden, hvilket kræver mere energi, end den dovne orker at mønstre. Så jeg ligger, som jeg har redt, behagesyg i krop og forpint i sind. Må ydmyge mig selv for at tjene til dagen og vejen. Selvom jeg ikke vil. Jeg gider bare ikke andet.

Det er jo menneskets dovenskab, som hindre drømmen om en fri verden. Vi er vores eget slaveris enerådige herre. Frihed kræver handling, og kreativitet og ansvar. Det kræver alt sammen den form for energi, som ligger den behagesyge fjernt. Det er så meget nemmere at forblive slave. Selvom prisen er et liv i kummerlig knoklen for ussel mammon.

Så usikkerhedsfølelsen træder snart i karakter. Når Hiromi kommer hjem, har hun tænkt sig at kvitte sit job. Hun gider ikke længere. Forståeligt nok for det handler kun om penge. Og hvad så? Der sker jo altid noget, som gør, at man kan redde trådene ud, men usikkerhedsfølelsen vil nok flytte ind hos os og gøre os nervøse. Sådan plejer det jo at være, så det kan man vel godt tillade sig at formode.

Men jeg behøver vel ikke tage sorgerne på forskud? Nu sidder jeg på en familierestaurant i Sofia og venter på laks og kartoffelmos. Vejret er dejligt, og temperaturen er faldet til noget, man kan holde ud.

Jeg har godt af at være alene af og til, men efter tre uger savner jeg familien og tvivler på, om jeg ville være i stand til at udholde tilværelsen som single. Jeg synes ikke, jeg er blevet meget mere afklaret ved at runde 50.

MAKSIMUM UDNYTTELSE AF LILLE BALKON

READ THE WRITING ON THE WALL

LEGETØJSBUTIK I SOFIA

Slaverne har det godt. Trygt og godt. Så forankret i frygt, at de ikke føler sig bange. Så forblændede af hverdagen, at de ikke oplever skyggen af tvivl på den version af virkeligheden, som de har lært.

En langhåret fyr med briller og skæg satte sig ved mit bord. Han var klædt i noget, som ligner en afrikansk festuniform. Det viste sig også, at han havde boet og arbejdet i Senegal. Og Guinea Bissau. Hans navn var Frank. Senere dukkede hans 15-årige søn, Victor, op. Frank havde læst økonomi og matematik og arbejdede med risk management for en bank i Holland. Nu var de ude at rejse. Far, mor, to sønner og en datter. Vi fik en god snak om penge og filosofi. Han var meget interesseret og kritisk overfor artmoney. Hans uddannelse og arbejdserfaring gjorde det svært for ham at forstå kunstprojektet. Han vidste ganske enkelt for meget om penge til at begribe kunst. Jeg gav ham mit visitkort.

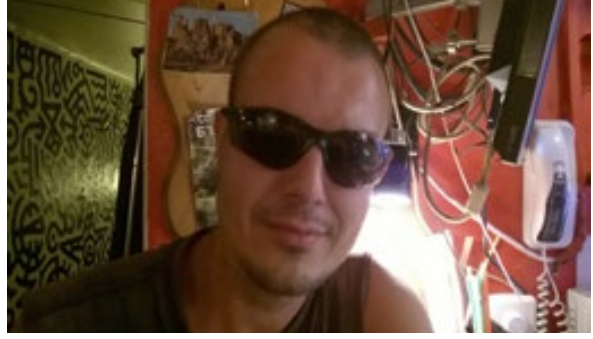

Efter Frank og Victor var gået i seng, bestilte jeg en frisk øl og hang i baren i kælderen. Snart faldt jeg i snak med Angel. Han var bulgarer og arbejdede med rengøring. Han havde en filosofisk tilgang til arbejdet og identificerede sig med opgaven på metavis. "I am The Cleaner!" Imens vi talte over flere drinks, dansede en tynd og småtosset pige med kort, brunt hår omkring i lokalerne. Hun kom op til mig og hviskede: "My lucky number is 13. My name is Dimentrina." Vi talte ikke yderligere. Jeg mødte også den høje fyr fra New Zealand. Husker ikke hans navn. Han kaldte sig selv Kiwee, som så mange derfra, og så huskede jeg det i stedet. Mr. Kiwee spillede AFL football. Efter Aussie Rules. En hård form for Rugby. Men han var skadet for tiden og brugte derfor tiden på at rejse rundt i verden og prale af sine sportslige bedrifter.

The Cleaner og Jeg fik en masse at drikke. Jo fuldere vi blev, des dybere stak vores filosofiske tankebor. Syntes vi selv. Jeg tror, vi nåede helt ind til jordens kerne med en seriøs grundrens.

THE CLEANER MED SOLBRILLER

THE CLEANER (UDEN SOLBRILLER) OG JEG
EFTER EN SERIØS, ÅNDELIG RENGØRING

På vej hjem hørte jeg musik fra en døråbning nær min indgangsport. Først vaklede jeg forbi i min fuldmandsslanger. Men så blev jeg alligevel nysgerrig og gik tilbage. Åbningen blev forlænget af en lang gang, som så ud til at ende blindt. Jeg gik ind og fulgte musikken. For enden af gangen viste der sig en trappe til højre i væggen. Den førte kun ned. Det var her, musikken kom fra. Jeg trådte ned ad trapperne og befandt mig pludselig i et stort, mennesketomt natklublokale. Helt tomt var det dog ikke, da mine øjne vænnede sig til den dæmpede belysning. Der sad en ældre dame på en skammel og vogtede toiletterne til venstre og bagerst i lokalet øjnede jeg en bartender bag sin bar. To skikkelser hang ind over baren og holdt om hver sin drink. That's it! Jeg stilede direkte mod baren og bestilte en øl.

De to herre introducerede sig som Ivailo og Andrey. De fortalte mig, at stedet hed "Dombi Bar," og at det var Sofias legendariske mødested for landets mafia, som var dækket ind under navnet, VIS-2 (Vasil Iliev Security) og ledet af en fyr ved navn, Vasil Ilev. De handlede med bortførelse, lejemord, biltyveri, handel med stoffer og den slags. De fortalte at Vasil Ilev blev myrdet med et skud for panden i disse mørke lokaler i foråret, 1995. Hans bror, Georgi, blev den nye mafiabos, indtil også han blev myrdet i 2005. Dombi var en after hours bar, som holdt åben fra 24-08. Da jeg ville købe en omgang, opdagede jeg, at der ikke var flere kon-

tanter i pungen. Jeg fortalte de to barvenner, at jeg ville finde en hæveautomat og komme tilbage og give en runde. Så smuttede jeg ud i byen igen. Det tog mig lang tid at finde en hæveautomat. Da jeg kom tilbage, mødte jeg de to venner for foden af trappen. Det så ud til, at de var ved at gå. Men den lille Ivailo blev vildt glad for at se mig og gav mig en stor krammer, hvorpå vi alle gik tilbage til baren. De to havde væddet 20 Lev på, om jeg ville komme tilbage. Ivailo troede på mig, han vandt og Andrey måtte punge ud.

Endelig kunne jeg købe en omgang. Efter en øl sagde, Ivailo, at han ville vise mig en rigtig kommunistlejlighed. Vi gik ud på gaden og fangede en Taxi. Efter en kort rejse parkerede vi foran en stor boligblok. Ivailo låste os ind og vi tog elevatoren til øverste sal. Han låste op til sin lejlighed og viste os runde i den enorme bolig præget af kvalitet og god smag. Ivailo boede alene og havde sin 8-årige søn på deltid. Børneværelset var også stort og fuld af legetøj. Da vi havde siddet lidt i de bløde læderstole i den fede stue og drukket en god, japansk whisky, erklærede Ivailo, at nu skulle vi på luderbar! På gaden fangede vi atter en Taxi og blev sat af foran en skummel beværtning et sted i byen. Jeg havde intet begreb om, hvor vi var, eller hvordan jeg skulle komme tilbage til Art Hostel, men jeg var for fuld til at bekymre mig.

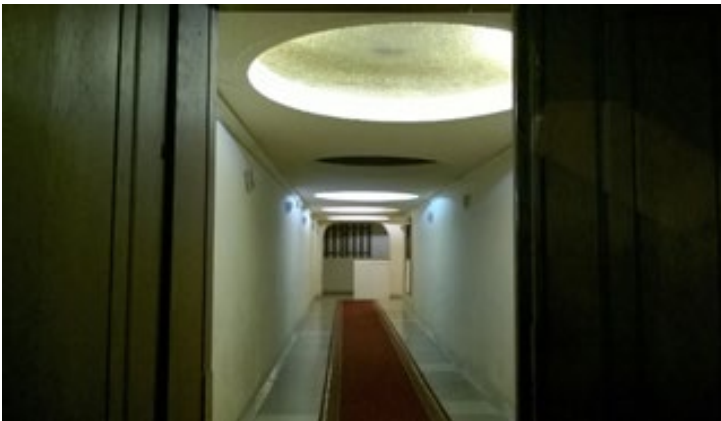

Vi var de eneste gæster, så tre ludere kom op til baren og holdt os ved selskab. Jeg måtte købe dem en temmelig dyr drink, men sådan er reglerne. Andrey havde masser af kontanter på sig og betalte pigerne for et eller andet. Måske var det for at Ivalio kunne få sig en tur i kanen med én af dem, for pludselig var han forsvundet, og der var kun to damer tilbage. Andrey fortalte sin historie. Han var barnebarn af Bulgariens tidligere finansminister, og lejligheden var ét af de privilegier, som fulgte med ved at være del af familien. Han behøvede heller ikke at arbejde for penge, hvilket han så havde valgt ikke at gøre. Han havde boet i Hellerup/Danmark som barn, fordi hans var diplomat eller noget i den retning, så han kendte lidt til Danmark. Han havde studeret historie på universitetet i Sofia og havde kortvarigt arbejdet som professor samme sted. Ivalio havde han kendt siden skoletiden, og han var stadig ansat som professor.

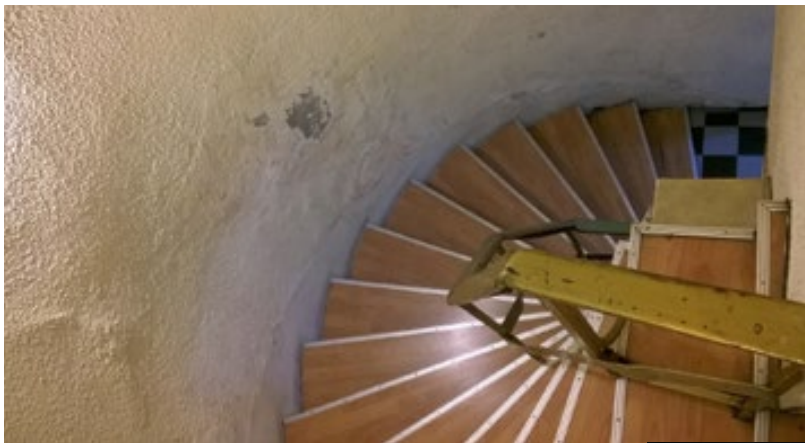
Da vi blev trætte af at se på luderne, tog Ivalio og Jeg en Taxi tilbage til Dombi Bar, hvor vi fortsatte med at drikke og snakke. Andrey var pist væk. Jeg husker ikke, hvad vi talte om. Alt var blevet tåget og drømmeagtigt. Der var dukket flere mennesker op, men jeg kunne ikke danne mig et ordentligt indtryk af gæsterne. Jeg var blevet træt og alt for fuld og ville hjem. Vi sagde godnat, og jeg famlede mig op ad trapperne, dinglede ud gennem gangen og drejede til højre på gaden

mod mit værelse. Jeg huskede at sætte uret, så jeg kunne stå op og holde aftalen med frisøren næste morgen, hvorpå jeg gik ud som et lys.

I baren på Art Hostel tegnede jeg bartenderpigen på en serviet. I Dombi Bar tegnede jeg et portræt af Ivalio i bogen og rev siden ud og forærede ham den. Han blev vildt glad for at se sig selv på papir. Men det er der jo så mange som gør, når de får sig selv serveret.

*DEN LANGE GANG I EN DØRÅBNING NÆR
MIN INDGANGSPORT TIL ART HOSTEL*

*TRAPPEN FOR ENDEN AF GANGEN, SOM FØRER NED
TIL MAFIAKLUBBEN, DOMBI BAR*

*ANDREY OG IVAILO OG JEG VAR
ALENE I BAREN PÅ DOMBI BAR, MEN
DEN FIK IKKE FOR LIDT!*

FOTO AF DEN BERYGTEDTE GANGSTER, VASIL ILEV (TIL HØJRE).

MON LIGHEDEN VAR TILFÆLDIG, ELLER KUNNE DET HAVE

VÆRET IVALIO? MÅSKE VAR HAN IKKE DØD ALLIGEVEL?

FOTO HENTET FRA UKENDT KILDE

Yordan Rusenov Aleksandrov er navnet på Darias frisør. Han droppede forbi vores lille gruppe på Art Hostel til en kold øl efter mit foredrag i turens begyndelse. Fuld af entusiasme og charme havde han berettet om sin drøm om at rejse verden rundt for at klippe folks hår og indsamle deres historier. Jeg syntes det lød spændende og spurgte, om jeg kunne lave et interview med ham, når jeg kom retur. På betingelse af at han ville acceptere artmoney som delvis betaling for sine ydelser. Og det ville han gerne!

DEN SMARTE FRISØRSALON

I formiddags tog jeg bussen til frisørsalonen, som lå med nogle store vinduer ud til en stille gade. En gammel butik som var indrettet super moderne. Frisøren skulle efter sigende være én af de bedste i Bulgarien, og det var her, at de rige bulgarer og byens udlændinge fik sat håret.

Yordan tog imod mig med et stort grin og viste mig rundt i salonen, inden vi satte os på fortovet udenfor og gik i gang med interviewet.

Den unge, visionære frisør havde en vinkel på sit erhverv, som kunne lære os andre at påskønne livet. Han klippede kvindernes hår og barberede mændenes struber for at komme ind på livet af dem. For at opbygge en tillid, så han kunne få dem til at fortælle ham om deres drømme og fantasier. Han brugte sit erhverv som et redskab for at opleve eventyret. Han arbejdede for at leve i stedet for at leve for at arbejde.

HER SES INTERVIEWET MED BARBEREN, YORDAN

Jeg følte mig en smule inspireret til at åbne et sted i København, hvor jeg kan tjene til mit livs ophold ved at koble alle aktiviteter under samme tag. I et "fattigt land" ser man, hvordan der kan skabes en butik med få midler. Det kan jeg tage ved lære af. Danmark er et velhavende samfund, men jeg lever som en fattiglus blandt de rige. Fordi jeg ønsker at være fri?

Til marts skal jeg være ude af atelieret og må derfor finde et nyt sted. Mon ikke der er en chance for at skabe en beskeden indkomst, hvis jeg åbner mit nye sted op for indkomstskabende aktiviteter? Hvis jeg finder det rigtige sted til en rimelig husleje, så er det vel værd at forsøge? Jeg forestiller mig Andy Warhols Factory, bare omvendt. Hvor hans mission var at mangfoldiggøre kunst, så er min at gøre det unikt. At fremhæve værdien i originalitet fremfor kopi. Noget ægte. Noget sandt. Noget personligt. Noget sjældent.

Et sted kunne hedde "En anden verden." Det kan rumme atelier, café, butik og performance rum. Jeg skal kunne male og sælge min kunst. Der skal være plads til at folk kan drikke kaffe, øl og spiritus og måske nyde et simpelt måltid. Det skal være småt nok til at køre bixen alene men stort nok til at kunne rumme et musikarrangement. Det skal være billigt og rustikt men må ikke ligge for langt fra city. Drømmer jeg?

Solen bager over baggården bag Art Hostel. En englænder synger sine egne sange og spiller på guitar. Han synger om sit liv som rodløs alkoholiker og om at have fundet sig selv og valgt at stå ved, hvordan han er.

Lørdag den 30. juli, kl. 13:25
Art Hostel, Sofia

Jeg venter. Når tiden er inde, skal jeg rejse mig og tage det offentlige til lufthavnen. Det er min sidste dag i Sofia.

Jeg har ikke fundet inspiration til at tegne artmoney, så det må ske, når jeg kommer tilbage til København. Det er heller ikke blevet til den store, lyriske inspiration. Alligevel er jeg fortrøstningsfuld. Rejsen har været begivenhedsrig, og jeg mærker masser af historier boble i mit bryst. Jeg er overbevist om, at de samler sig til ord og sætninger, når jeg får dem på afstand og begynder at reflektere. Nogle ting opleves bedst uden dokumentation. Dokumenteres bedst ved refleksion.

Englænderen har sin daglige gang på Art Hostel. Han kommer og spiser morgenmad. Hænger ud og spiller musik i løbet af dagen og besøger deres hyggelige bar i kælderen om aftenen. Han bor i en lejlighed i nærheden men har åbenbart fundet det mere meningsfuldt at opholde sig her. Han siger, at Sofia er det bedste sted i verden, og her vil han blive til sin død. Han synes ikke om byens arkitektur, men han elsker borgerne og energien. Det forstår jeg godt. Sofia emmer af god energi. Og så er det jo muligt at nyde en gratis morgenmad i baghaven, selvom man ikke bor på vandrehjemmet.

Der gik en metro fra byen til Terminal 2. Derfra kørte en gratis shuttle bus til Terminal 1. Hele turen kostede 7 kroner. Det kunne vi lære af i Danmark. Offentlig transport er alt for dyr derhjemme.

Jeg ville hverken egne mig som journalist eller spion. Jeg oplever mest stemninger og energi. Og små, løjerlige ting. Detaljer. Det store billede fanger jeg kun glimtvis. Eller også glemmer jeg hurtigere end jeg husker. Min hukommelse er som en si.

Det hjælper jo heller ikke på hukommelsen, hvis man drikker alkohol. Og mange af de sjoveste og mest mærkværdige oplevelser har jeg fået under indflydelse af alkohol. Heldigvis er jeg hverken journalist eller spion. Derfor kan min måde at registrere omgivelserne på være god nok til mit formål. For hvad er mit formål? Er det at registrere den objektive verden eller den subjektive? Jeg tror nok det sidste.

Da jeg endte i kommunistlejligheden sent fredag nat med de to bulgarske historieprofessorer, så registrerede jeg ikke ret meget af boligens indretning. Jeg husker Ivailos japanske whisky, som er blandt verdens bedste.

Jeg husker, han talte om sit B&O TV, men jeg husker ikke at have set det. Jeg husker at kigge ind i hans 8-årige søns børneværelse. At det var fuldt af legetøj og ret stort til et lille væsen. At jeg forestillede mig, at drengen var hos sin mor, og at jeg tænkte, at det nok var en god ide, at han ikke var hjemme og så sin far så beruset. Men jeg husker ikke hvilken slags legetøj.

Jeg husker nuancer i brun. At boligen emmede af kvalitet og kommunistiske frynsegoder. Jeg husker, at vi lyttede til heavy rock og at Ivailo var stor fan af den genre. Jeg husker, at vi tre, voksne og berusede mænd sad i hver sin bløde læderstol med hver vores drink og hyggede med stor filosofi og tung musik i en lyserød sky af mandehørm og bulgarske cigaretter. Og så husker jeg ikke meget mere.

Så der er meget, jeg ikke ved. Hvor var vi? Hvem var de? Hvordan finansierede Ivailo sin ekstravagante livsstil uden at behøve et arbejde? Hvad skulle vi på den luderbar, hvor Ivailo kastede om sig med pengesedler? Hvad var det, han betalte luderne for? Vi fik jo bare et par drinks og nogle dumme samtaler. Men det er OK ikke at vide det hele. Heller ikke det halve. Det er helt OK ikke at vide noget som helst. Dét som har betydning for mig er, at det faktisk fandt sted. Det var ikke noget, jeg skulle forestille mig. Det gør hele forskellen mellem drøm og virkelighed.

Hvad jeg oplevede var virkeligt. Uanset om jeg husker det eller ej. Og virkeligheden har stor betydning. Det er hele formålet ved at eksistere. Og uanset hvor dygtig en journalist, sladderhank eller spion, så ville jeg aldrig formå at formidle virkeligheden, så oplevelsen kunne opleves uden at opleves i virkeligheden.

Efterskrift

Mit Balkan-eventyr i tre dele er slut. Slut fordi det er nedskrevet, redigeret og opsat og dermed afrundet. Slut fordi det nu er kategoriseret, arkiveret og gjort tilgængeligt for læsere. Slut fordi det er fuldendt og dermed skabt, født og sat i verden. Slut fordi det nu er selvstændigt. Slut fordi det er endt som handling, leveret som en historie og begyndt som et læsbart eventyr. Mit Balkan-eventyr i tre dele er ikke længere mit. Det er først lige begyndt.

Den fysiske dagbog har været en trofast følgesvend. At skrive mens det begivenheden står frisk i hukommelsen. At skrive med kuglepen på papir. På hotelværelset. På stranden. På cafeen. På bjerget eller langt ude i skoven. Senere at genskrive historien på computer og redigere teksten igen og igen, mens hukommelsen af begivenhederne fordamper. Den fysiske dagbog har på mange måder været et stabilt vidnesbyrd under rejserne. Mens tanker og følelser har revet og flået i hukommelsen, så har de håndskrevne ord holdt stand, så jeg efterfølgende kunne forholde mig til dem, da ord skulle formes til historie. Og som et fysisk minde. At føle bogen i mine hænder og se de slidte cover, tegningerne og de genstande og papir, som er samlet op undervejs og gemt mellem siderne. Dagbogen kan også

være den følgesvend, som vil følge mig i døden. Den kan holde længere end mit kødelige legeme og på den måde knytte bånd mellem den døde skriver og den overlevende læser. En svalende tanke når jeg tænker på den store cyklus. Jeg har selv nydt godt af tekster fra de døde. Af kunst fra forgangne kunstnere. Af bygninger, beklædningsstykker og alverdens objekter, som hver især rummer tilstedeværelsen af mennesker, hvis kroppe for længst er forvandlet til jord.

Den fysiske dagbog er som en flaskepost til eftertiden. Jeg føler den samme spænding ved således at søsætte betydningsfulde momenter og forestille mig, at én eller anden en skønne dag samler den op på stranden, åbner den og læser mening i mine kragetæer. Både i og imellem sætningerne. Læser mening i den afdødes nedfaldne betragtninger. At livet giver mening efter livet. Så jeg pakker mine fysiske bøger ned i en kasse og luner mig ved tanken om at genopstå i form af streger på papir med et stik i hjertet og et glimt i øjet på et følsomt menneske.

Lars Christian Kræmmer
Cafe Den Blå Hund
Frederiksberg
28. maj, 2018

VEJLEDNING TIL HÅNDBAGAGE PÅ FLYET UD AF BULGARIEN

*Tekst + images – Lars Christian Erbou Kræmmer ©
– all rights reserved – 2018
Design og layout – Kenn Clarke*